

Ziņu izdevums skolotāju atbalstam
pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanai

Septembris/oktobris 2021
Nr. 19

Eksāmens – loģisks mācīšanās posma noslēgums – 4. lpp.

Bērnu snieguma vērtēšana pirmsskolā. Jelgavas PII "Kamolītis" un privātās PII "CreaKids" pieredze – 16. lpp.

Vadīt mācīšanos. Skolotāja snieguma apraksts – iespēja profesionālām sarunām – 19. lpp.

Saturs

Rudens, eksāmeni un vitamīni	3
Eksāmeni atspoguļo standarta saturu un skolēna zināšanas. Intervija ar <i>Skola2030</i> vecāko ekspertu Pāvelu Pestovu	4
Par optimālā līmeņa valsts pārbaudes darbu latviešu valodā. Arvils Šalme	8
Par optimālā un vispārīgā līmeņa valsts pārbaudes darbiem matemātikā. Jānis Vilciņš	9
Par optimālā līmeņa valsts pārbaudes darbiem svešvalodā. Rīta Kursīte	10
Skola2030 un VISC atbild uz biežākajiem jautājumiem par jaunajiem valsts pārbaudes darbiem vidējās izglītības pakāpē	11
Eksāmeni – no kā nebaidīties (un no kā baidīties). Inga Pāvula	14
Bērnu snieguma vērtēšana pirmsskolā. Jelgavas PII "Kamolītis" un privātās PII "CreaKids" pieredze	16
Vadīt mācīšanos. Skolotāja snieguma apraksts	19
Atsauksmes. Lasītāji vērtē un iesaka	20
Aktualitātes	22

Redaktors: Alnis Auziņš

Redkolēģija: Zane Oliņa, Inese Tamsone, Katrīna Duka-Gulbe, Liene Rolanda,
Rasa Dirvēna, Jolanta Mote

Korektūra: Alnis Auziņš

Maketētāja: Gita Dimdiņa

Vāka foto: www.freepik.com

Saziņai: info@skola2030.lv, tālr. 66051908

www.skola2030.lv

© Valsts izglītības satura centrs | ESF projekts Nr.8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā.

Domāt. Darīt. Zināt. materiālus drīkst izmantot informatīviem, izglītības un pētniecības mērķiem, obligāti norādot avotu. Ja vēlaties izmantot materiālus citiem nolūkiem, rakstiet uz e-pasta adresi info@skola2030.lv.

Rudens, eksāmeni un vitamīni

Sveiciens rudenī un klātienēs mācībās!

Septembrī vairākas skolotājas man jautāja, vai jaunajā ziņu izdevumā būs raksts par eksāmeņiem. Tas esot ļoti svarīgi, tas arī uztraucot. Saruna ar *Skola2030* vecāko ekspertu, diagnosticējošo un valsts pārbaudes darbu paraugu izstrādes vadītāju Pāvelu Pestovu, manuprāt, skaidro neskaidro un tādējādi arī mazina nevajadzīgo spriedzi. Labs papildinājums intervijai ir Ingas Pāvulas pārdomas par šo pašu – *mūžīgo* – tēmu, aplūkojot to vairāk no skolēnu viedokļa. Iedomājos – ja es būtu skolēns, tad, izlasot atziņas, kas izriet ne tik daudz no gudrām grāmatām, bet galvenokārt no dzīves, mierīgu prātu gatavotos pārbaudes darbiem. Līdztekus cīdonijās, dzērvenēs un ābolos atrodamajiem labumiem šie padomi – vecākiem, arī skolotājiem un citiem līdzās esošajiem pieaugušajiem uzmundrināt jauniešus un prātīgi parunāties, apsverot dažādus lielās dzīves scenārijus, – lai kalpo kā papildu vitamīni jaunajā mācību gadā!

Par vērtēšanu pirmsskolā lasiet divu PII – “Kamoliša” un “CreaKids” – pieredzes stāstos.

Skolotājiem noderēs materiāls “Vadīt mācīšanos. Skolotāja sniegums apraksts”, uz kuru no Ilzes Mazpanes ievada aizvedīs klātpieliktā saite.

Kā parasti, publicējam biežāk izskanējušos jautājumus un aktualitātes.

Jaunums šajā laidienā – lasītāju atsauksmes. Aicinām arī turpmāk mums rakstīt (info@skola2030.lv), izsakot savus vērojumus, rosinošu kritiku un ieteikumus, lai “Domāt.Darīt.Zināt.” kļūtu pilnvērtīgāks, lai mūsu darbs sasniegtu pēc iespējas vairāk lasītāju.

Vēstules nav vienīgais jaunums. Esam nolēmuši kļūt īsāki un regulārāki. Pirmā apņemšanās jau ir redzama.

Lai visiem priecīgs noskaņojums jaunajā mācību cēlienā! ☺

Alnis Auziņš,
Skola2030, Domāt.Darīt.Zināt. redaktors

Eksāmeni atspoguļo standarta saturu un skolēna zināšanas

Jaunais 2021./2022. mācību gads iesācies, un tā noslēgumā pirmo reizi vidusskolēniem tiks piedāvāta iespēja izvēlēties kārtot valsts pārbaudes darbus jeb eksāmenus atbilstoši pilnveidotajam mācību saturam un jaunajam standartam – jau 11. klasē. Ar ko tie atšķirsies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu eksāmeniem? Kāda ir eksāmenu galvenā jēga? Kam pievērst uzmanību gatavojoties? Par to stāsta Pāvels Pestovs, *Skola2030* mācību satura izstrādes struktūrvienības vadītājs, kurš projektā vada diagnosticējošo un valsts pārbaudes darbu paraugu izstrādi.

Sarunājās Alnis Auziņš, "Domāt.Darīt.Zināt" redaktors

Foto: no *Skola2030* arhīva

Tas laikam nāk līdzī no senākiem laikiem, ka vārds "eksāmens" rada zināmu uztraukumu – skolēnos, varbūt arī vecākos, šogad arī daļā skolotāju. Uztraukumu parasti izraisa neziņa. Kā to kļiedēt?

Šajā mācību gadā vidējās izglītības pakāpē dažādi skolēni kārtos atšķirīgus eksāmenus. Šis ir pēdējais gads, kad *divpadsmitie* kārtos valsts pārbaudes darbus saskaņā ar iepriekšējo standartu. Vienlaikus šis ir pirmais mācību gads, kad skolēni – šī gada *vienpadsmitie* – varēs pirmo reizi kārtot eksāmenus saskaņā ar jauno vispārējās vidējās izglītības standartu. Atgādinu, ka pēc jaunā standarta šogad skolēni varēs kārtot optimālā līmeņa eksāmenus latviešu valodā, svešvalodā un matemātikā.

Septembrī mācību resursu krātuvē mape.skola2030.lv publicējam **optimālā līmeņa paraugus svešvalodas, matemātikas un latviešu valodas eksāmeniem**, kā arī **vispārīgā līmeņa eksāmena paraugu matemātikā** – matemātikas eksāmenu vispārīgajā līmenī varēs kārtot tikai profesionālās izglītības audzēkņi. Tāpat publicēsim programmu, kurā aprakstīti principi, vadlīnijas, uz kurām būs veidots konkrētais paraugs.

Nākamā gada augustā publicēsim visu padziļināto kursu eksāmenu paraugus un programmas. Tas nozīmē, ka vienu mācību gadu iepriekš skolotājiem būs zināms, kā tie izskatīsies.

Uztraukumam nav iemeslu. Pirmkārt, eksāmenu pamatā ir standartā noteiktie sasniegtie rezultāti, un pārbaudes darbi izriet no standarta, tātad tie nav nekas ārkārtējs un negaidīts. Mēs būvējam vērtēšanas rīku, kas ļauj izvērtēt standartā ietvertā satura apguvi. Otrkārt, konkrētā gada eksāmenu veidos Valsts izglītības satura

Pāvels Pestovs

centra (VISC) komanda, izmantojot izstrādāto valsts pārbaudes darba programmu un paraugus, tātad arī nākamie ikgadējie eksāmeni būs veidoti pēc tiem pašiem principiem un satura ietvara. Paraugi ir būs veidoti, balstoties standartā, taču, izstrādājot konkrētā gada eksāmenus, VISC pielāgos konkrētas prasības, tostarp izvērtējot arī *Covid-19* ietekmi. **Saite uz valsts pārbaudes darbiem un programmām:** <https://skola2030.lv/lv/skolotajiem/valsts-parbaudes-darbi>

Kas pēc būtības mainīsies?

Lai skolēns sekmīgi mācītos, viņam ir jāzina sasniegtamais rezultāts un vērtēšanas kritēriji. Sasniegtamie rezultāti ir standartā, vērtēšanas kritēriji vairākām nozīmīgākajām prasmēm un izpratnei – valsts pārbaudes darbu programmu pielikumos.

Mēs gribam, lai eksāmens daudz plašāk atspoguļotu standartā iekļauto saturu, tāpēc esam palielinājuši

komplekso uzdevumu skaitu, jo jaunajā standartā arī ir lielāks komplekso sasniedzamo rezultātu īpatsvars.¹ Ļoti svarīgo tēzi, ka *skolēni demonstrē savu darbību jaunās, nezināmās situācijās* – demonstrējot zināšanu un prasmju pārnesi, – iebūvējam konkrētos uzdevumos. Tos veidojam tādus, lai tie ļautu skolēniem darboties jaunos kontekstos. Mainās kritēriji, mainās pazīmes, pēc kurām varam teikt, vai skolēna demonstrētais sniegums ir kvalitatīvs vai nav. Joprojām paliek arī viennozīmīgi vērtējami piemēri, kur vajag tikai atrisināt kādu vienādojumu, bet daudz vairāk ir tādu uzdevumu, kur vajag vērtēt dažādas snieguma kvalitātes gradācijas, t. i., cik kvalitatīvs ir skolēna sniegums. Piemēram, matemātikā gribam apkopot pierādījumus par skolēna sniegumu no viņa atbildēm vairākos uzdevumos, lai pārliecinātos ne tikai par risinājumu un rezultātu, bet arī par to, cik kvalitatīvi skolēns komunicē par matemātiku, cik precīzi spēj kaut ko skaidrot, izmantojot matemātikas valodu.

Snieguma līmeņa apraksti (skolēna snieguma apraksti dažādos kvalitātes līmeņos) ir iekļauti kā pielikumi valsts pārbaudes darbu programmās, tie ir pieejami, lai skolotāji tos izmantotu savā ikdienas praksē jau šobrīd, kamēr skolēns apgūst standartā ietvertu mācību saturu. Tāpēc pārsteigumiem eksāmenā nevajadzētu būt – apguvuši saturu, skolēni zinās un pratīs apgūto likt lietā arī jaunās situācijās, veidot zināšanu un prasmju pārnesi.

Kas vēl mainās pašos uzdevumos?

Esam veidojuši dažāda veida uzdevumus, lai varētu precīzāk un daudzpusīgāk vērtēt patiesi būtisko sasniedzamo rezultātu apguvi proporcionāli tam, cik daudz laika vienām vai otrām prasmēm vajadzētu veltīt mācību procesā. Jaunais ir tas, ka, piemēram, latviešu valodā tagad eksāmenā ir arī mutvārdu daļa. Tā kā mūsdienās, darot tādu vai citu darbu, ir pieejami dažādi resursi, tagad arī uzdevumos ir palielināta tā dēvētā iedevuma daļa. Piemēram, latviešu valodā palielināta iedevuma daļa nozīmē, ka ir teksti, informācija, ar kuru skolēni strādās pārbaudes darba laikā.

Matemātikā būtiski palielinās nozīme tam, ka skolēns ne tikai demonstrē pareizu atbildi, bet arī izpratni par to, kāpēc viņš ir izvēlējies tieši šādu risinājumu, ar ko tas ir labākais. Tas tagad aizņem lielāku uzdevumu daļu, ar ko skolēns saskaras valsts pārbaudes darbā, un atspoguļojas arī vērtēšanas kritērijos. Lielāks fokuss ir uz darbības jēgu

un izpratni, un, lai nodrošinātu pietiekamu laiku iedziļināties un domāt, spriest, skolēniem būs iespēja izmantot kalkulatoru eksāmena laikā.

Šāda pieeja eksāmenā – skolēnam demonstrēt, ka izprot jēgu, – nav tikai matemātikā vien?

Protams, arī latviešu valodā. Beidzot 9. klasi, skolēnam jāprot lietot visas valodas prasmes, pareizi runāt un rakstīt. Beidzot vidusskolu, optimālajā līmenī svarīgas ir arī tekstveides prasmes – lietot dažādus valodas struktūras elementus, tostarp gramatikas, lai niansēti veidotu savus, auditoriju uzrunājošus, tekstus ar mērķtiecīgu vēstījumu. Tāpat jāprot pamanīt šo elementu nozīmi citu autoru tekstos.

Ļoti svarīgo tēzi, ka skolēni demonstrē savu darbību jaunās, nezināmās situācijās – demonstrējot zināšanu un prasmju pārnesi, – iebūvējam konkrētos uzdevumos. Tos veidojam tādus, lai tie ļautu skolēniem darboties jaunos kontekstos.

Vēl gribu uzsvērt, ka esam strukturējuši saturu gan padziļināto kursu valsts pārbaudes darbu programmās, gan optimālajam līmenim, izmantojot trīs kategorijas: **izziņas darbības dziļums, satura moduļi un sasniedzamo rezultātu grupas** (piemēram, skolēns spēj skaidrot, spriest, komunicēt matemātiski, risināt kompleksas problēmas).

Tagad uzdevumi ir veidoti tā, lai skolēni gan skaidrotu jēdzienus un darbības, gan matemātiski modelētu un komunicētu, tā atsedzot lielās kategorijas, ko gribam matemātikā ieraudzīt.

Ko nozīmē izveidot labu eksāmenu?

Skolēns ir mācījies vairāk nekā desmit gadus, un eksāmenā viņam dažu stundu laikā jāatklāj, ko ir iemācījies. Sagatavot šādu eksāmenu ir ļoti izaicinošs mērķis. Mūsu nolūks ir pēc iespējas taisnīgi, ar lielu ticamību novērtēt skolēna sniegumu, **trāpīt tajā skolēna zināšanu un prasmju krājumā, ko viņš desmit gados ir uzkrājis un var parādīt**. Lai skolēna sniegumu taisnīgi novērtētu, ir arī uzdevumi ar nosacītu uzdevuma izpildes laiku un formātu, un vērtēšanu. Piemēram, angļu valodā ir paredzēti uzdevumi, kur skolēns izvēlas vienu no vairākām atbildēm, un

1 Kompleksi uzdevumi saistās ar skolēna pieredzi un autentiskām, reālas dzīves situācijām un kontekstu (nevis vērsti uz atsevišķu prasmī un sakarību), tiek iesaistītas daudzveidīgas prasmes, augsts izziņas darbības līmenis, raksturīga starpdisciplināritāte, daudzveidība risinājumos. Tipveida uzdevumu un kompleksu problēmu uzdevumu atšķirības sk. kolektīvajā monogrāfijā "Mācīšanās lietpratībai" 77.lpp. https://www.siiic.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/siiic/Kolektiva_monografija/Macisanas_Lietpratibai.pdf.

tas nav tālab, ka mēs negribētu radīt autentisku situāciju, bet tāpēc, ka vērtēšanas rīkam jābūt ar pietiekamu objektivitāti.

Gribu uzsvērt, ka izveidot labu eksāmenu kā labu vērtēšanas rīku nenozīmē vienkārši izveidot labus uzdevumus. Ir ieguldīts liels darbs, sagatavojot pārbaudes darbus, plānojot un īstenojot aprobāciju, lai panāktu, ka skolēniem paredzētajās dažās stundās būtu taisnīgas iespējas atklāt to, ko ir iemācījušies. Skolēniem jāpiedāvā dažādas iespējas, vairākos kontekstos, lai viņi tiešām varētu savu sniegumu demonstrēt. Ar vienu kontekstu no reālas dzīves situācijas nepietiek, lai skolēns varētu pilnvertīgi demonstrēt savu sniegumu. Jāņem vērā, ka skolēns, piemēram, var nespēt veikt programmēšanas uzdevumu nevis tādēļ, ka viņam nepiemīt praktiskas programmēšanas prasmes, ko viņam būtu pārbaudes darbā jāparada, bet gan tādēļ, ka viņš varbūt nav sapratis piedāvātās problēmas/situācijas saturu. Starptautiskajā PISA pētījumā bija uzdevums skolēniem matemātikā par beisbolu, un ļoti daudz bērnu nespēja uzdevumu atrisināt nevis nepietiekamu matemātikas zināšanu dēļ, bet tāpēc, ka viņiem bija sveša beisbola spēle. Tāpēc ikvienā eksāmenā jāpiedāvā uzdevumi ar dažādu kompleksuma pakāpi, vairākos, daudzveidīgos kontekstos. Tad būs taisnīgas iespējas visiem skolēniem, gan akadēmiski spējīgākajiem, gan vājākiem, demonstrēt apgūto. Tam vajag laiku, un tāpēc arī eksāmenam ir paredzētas vairākas stundas.

Lai tādus eksāmenus izveidotu, vajadzēja ilgu laiku, un tas nebija viegls darbs. Bija jāuzbūvē eksāmena ietvars, lai tas maksimāli precīzi atbilstu mācītajam saturam, vairākas aprobācijas, intervijas ar skolēniem un skolotājiem, ārējo ekspertu vērtējums. Eksaminācijas eksperti piedalās vairāk nekā 100 stundu ilgās mācībās sadarbībā ar Kembridžas universitātes Vērtēšanas centru (*Cambridge Assessment*).

Kādi ir vērtēšanas galvenie mērķi kopumā?

Ja skatāmies uz skolēnu zināšanu, prasmju un attieksmju vērtēšanu plašākā kontekstā, tad tādi ir trīs. **Pirmais** un nozīmīgākais vērtēšanas mērķis ir atbalstīt skolēnus ikdienas mācību procesā. Pārsvārā tas izpaužas kā skolotāja palīdzība atgriezeniskās saites veidā. Šādam mērķim kā palīgs skolotājam ir veidoti arī *Skola2030* izstrādātie diagnostiejošie darbi. Te paveras daudzveidīgas iespējas, kā tos izmantot, jo skolotājam nevajag standartizētus apstākļus, lai tos iedotu skolēniem un ikdienā pieņemtu mācīšanās atbalsta lēmumus par individuāliem skolēniem vai klasi. **Otrais** ir sertificēt vai apliecināt apgūto konkrēta izglītības posma noslēgumā. Piemēram, svešvalodā skolēnam ir iespēja iegūt B1 vai B2 sertifikātu – optimālā līmeņa valsts

pārbaudes darbs ir izveidots tieši atbilstoši B2 līmenim. **Trešais** ir saistīts ar izglītības rīcībpolitikas mērķiem un izglītības pakalpojuma kvalitātes pārvaldību pašvaldības līmenī, kā arī pašas skolas līmenī. Izmantot datus, lai izvērtētu izglītības iestādes (nevis katra individuālā skolēna vai skolotāja) sniegumu un domātu, kā skolas (arī pašvaldības, valsts) līmenī plānot noteiktos uzlabojumus, resursu pārdaļi u. tml.

Kas būtu jāmaina domāšanā visām iesaistītajām pusēm – skolotājiem un skolas vadībai, skolēniem un vecākiem –, lai eksāmenus uztvertu dabiskāk, kā apgūtā "nomērīšanu", nevis kā pasaules galu neveiksmīgākā gadījumā?

Mēs, pieaugušie, droši vien labu gribot, reizēm pārspilējam eksāmenu nozīmīgumu. Mēs gribētu, un to varētu nosaukt par mūsu sapni, lai skolēnos veidotos apziņa, ka **eksāmenā ir iespēja ar kvalitatīvu rīku apliecināt skolas gados iemācīto**, un tas būtu nozīmīgi pašam skolēnam. Taču mācīšanās pieredze vienmēr būs plašāka par konkrētā pārbaudījuma ietvariem un iespējām. Tēlaini sakot, es varu domāt, ka protu spēlēt klavieres, bet es gribu pēc būtības pārliecināties, cik kvalitatīvi to daru. Gribētos, lai tas ir svarīgi pirmām kārtām pašam skolēnam un lai viņš varētu objektīvi, saskaņā ar ārēju novērtējumu, atzīt savu *spēlēšanas* prasmi neatkarīgi no citiem apsvērumiem, piemēram, attiecībām ar skolotāju, no pašas skolas, no augstskolas, uz kuru viņš domā doties. Pakāpeniski visiem jāvirzās uz šādu, dziļāku izpratni – **eksāmena mērķis, no vienas puses, ir taisnīgi un ticami novērtēt tā satura apguvi, ko skolēni ir mācījušies daudzus gadus, no otras puses – tā ir iespēja skolēnam pašam pārliecināties par savām zināšanām un prasmēm un apliecināt tās.**

Neviens vērtēšanas rīks, tostarp eksāmeni, nav labs vai slikts pats par sevi, jautājums ir – kādam nolūkam iegūto informāciju izmanto? Iestāšanās augstskolā varētu būt viens. Taču ir jāņem vērā, ka jebkurš vērtēšanas rīks ir tik labs, cik tas tiek izmantots paredzētajam mērķim. Līdz šim pārāk liels uzsvars nepamatoti tiek likts uz valsts pārbaudes darbu kā vienīgo veidu, kā pārliecināties par apgūtā satura kvalitāti, lai pēcāk pieņemtu lēmumus par katru atsevišķu skolēnu, dalītu finansējumu u. tml. Taču jāpatur prātā, ka tas vienmēr paliks tikai viens no veidiem, kā skatīties uz skolēna sniegumu. Tikpat svarīgs ir skolotāja vērtējums ikdienā, ilgākā laika periodā.

Kā būtu pareizi gatavoties eksāmeniem? Vai pildīt iepriekšējam gadam līdzīgus uzdevumus?

Jā, bieži vien skolotāji gatavo skolēnus, dodot pilnīt iepriekšējo gadu eksāmenus. Tā var darīt, tomēr jāatceras, ka, pildot līdzīgus uzdevumus, nevar uztrenēt zināšanu pārnesi, kas parādās un darbojas jaunos kontekstos un jaunās situācijās. Ļoti bieži kompleksajos uzdevumos no skolēna puses ir nepieciešama pieredze problēmrisināšanu stratēģiju izmantošanā. Piemēram, skolotājs matemātikā ir licis risināt pēdējo gadu uzdevumus ar nestandarta situāciju, bet skolēns, ieradies uz eksāmenu, satopas ar citu, atšķirīgu situāciju – un netiek ar to galā. Vispirms jāsaprot, ko konkrētais uzdevums mēra jeb kāds ir sasniedzamais rezultāts, kas tieši jāapgūst. **Jāmāca izpratne, vajadzīgās prasmes un paņēmieni, ko laika gaitā skolēns pārvērš apzinātās stratēģijās,** piemēram, problēmrisināšanas stratēģijās: domāt no beigām, sadalīt lielo problēmu mazākās daļās u. tml. Ja to nemāca, bet vienkārši dod kompleksos uzdevumus, tad skolēnus uztrenē prasmi risināt līdzīgus uzdevumus, bet viņam trūks prasmes, lai atrisinātu jauna konteksta uzdevumu.

Diemžēl šāda aplama pieeja sastopama, ne tikai gatavojoties eksāmeniem. Arī kļūdu labošanu pēc pārbaudes darba nevar uzskatīt par efektīvāko paņēmienu, lai skolēns nākamajā reizē līdzīgos apstākļos demonstrētu labāku sniegumu. Piemēram, ja latviešu valodas darbā komatos nav ielikts divdabja teiciens, tad pareizā pieeja

būtu atkārtoti mācīt izpratni par divdabja teicienu, piedāvāt daudzveidīgas iespējas treniņam, nevis tikai uzdot skolēnam izlabot vienu konkrētu piemēru pārbaudes darbā.

Mēs aiz katra uzdevuma gribētu redzēt sasniedzamo rezultātu apguvi, prasmi, izpratni. Skolotājam ir svarīgi ikdienas mācību procesā jau laikus ieraudzīt, kā skolēniem pietrūkst, lai mērķtiecīgi atbalstītu skolēnus un lai viņi apgūtu vajadzīgo.

Vai eksāmenu rezultāti nepavisam nav atkarīgi no veiksmes?

Pētījumi parāda, ka atkarībā no situācijas skolēnu sniegums var būt nedaudz labāks vai sliktāks, tomēr es to nesauktu par veiksmi. Pirmkārt, katru gadu eksāmenā uzdevumi atšķirsies. Otrkārt, ja skolēns kārtotu vienu un to pašu eksāmenu dažādās dienās, jā, rezultāti varētu atšķirties, jo var būt labāks vai sliktāks noskaņojums, labāks vai sliktāks miegs iepriekšējā naktī u. tml., faktori, kas var ietekmēt sniegumu konkrētā dienā un laikā. Pēc būtības tā skolēna zināšanas, kurš dabūjis 95 procentus, un tā, kurš dabūjis 94 procentus, neatšķiras, tās ir vienādas. Mēs, veidojot eksāmenus, esam izdarījuši visu iespējamo, lai skolēniem būtu taisnīgas iespējas demonstrēt daudzus gados apgūto mācību saturu un saņemt taisnīgu novērtējumu. ☺

	2020./2021. MĀCĪBU GADS	2021./2022. MĀCĪBU GADS	2022./2023. MĀCĪBU GADS
12. klase	Eksāmeni	Eksāmeni Augstākā līmeņa eksāmenu PARAGI	Augstākā līmeņa eksāmeni: 2 eksāmeni pēc skolēna izvēles
11. klase	Izvēles eksāmeni Optimālā līmeņa eksāmenu PARAGI	Optimālā līmeņa eksāmeni: matemātika latviešu valoda svešvaloda	Optimālā līmeņa eksāmeni: matemātika latviešu valoda svešvaloda
10. klase			
9. klase	Eksāmeni	Eksāmeni Eksāmenu PARAGI 9. klasei	Eksāmeni: latviešu valoda svešvaloda matemātika starpdisciplinārs (ietverts sociālās un pilsoniskās, dabaszinātņu un tehnoloģiju mācību jomu saturs)
8. klase			
7. klase			

Ši brīža mācību saturam atbilstošas mācības un eksāmeni

Pilnveidotajam mācību saturam atbilstošas mācības un eksāmeni

Par optimālā līmeņa valsts pārbaudes darbu latviešu valodā

Optimālā līmeņa valsts pārbaudes darba latviešu valodā mērķis ir novērtēt skolēnu sniegumu latviešu valodā atbilstoši vispārējās vidējās izglītības standarta sasniedzamajiem rezultātiem optimālajā mācību satura apguves līmenī, kā arī iegūt datus skolēnu snieguma un mācību satura izvērtēšanai, metodisko ieteikumu izstrādei un profesionālās pilnveides tālākai plānošanai.

Valsts pārbaudes darbā latviešu valodā tiek pārbaudītas zināšanas un prasmes, kas attiecināmas uz standartā sasniedzamajiem rezultātiem un aptver visus četrus mācību satura moduļus: 1) valoda un sabiedrība, 2) mediji, valoda un ietekme, 3) stilistika, 4) valodas struktūra. Pārbaudes darba saturā ir integrēti jautājumi, kas ir sasaistīti ar vispārējās vidējās izglītības saturu kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomā, proti, literāro darbu izmantošanu un analīzi. Pārbaudes darbā skolēni analizē dažādu funkcionālo stilu tekstus, tomēr kopumā lielāks īpatsvars ir daiļliteratūras tekstu izvēlei. Dažos uzdevumu nosacījumos ir iekļauti jautājumi, kas vidējās izglītības pakāpē tiek apgūti starpdisciplināri, piemēram, piedāvāto tekstu saistība ar kontekstuālām norisēm sabiedrībā. Valsts pārbaudes darba uzdevumu kompleksums īstenojas vairākos aspektos, proti, gan analizējamo tekstu sarežģītības pakāpē, gan dažādu kognitīvo darbību aktualizēšanā uzdevumu nosacījumos, gan dažādu saturisko vienību sistēmiskuma izpratnē.

Valsts pārbaudes darbam ir trīs daļas: 1. daļa – teksta satura un valodas līdzekļu analīze (rakstveidā), 2. daļa – argumentētā eseja (rakstveidā), 3. daļa – runa un saziņa (mutvārdos).

Pirmajā daļā skolēni demonstrē zināšanas un izpratni par latviešu valodas sistēmas un stilistikas jautājumiem, kā arī parāda prasmi formulēt viedokli par teksta īpatnībām un autora individuālo stilu, piemēram, viņiem jāformulē teksta galvenā doma, ar faktiem jānorāda, kāds ir autora nolūks, jāskaidro dažādas tekstā sastopamas valodas parādības – vārdu un frazeoloģismu nozīme, īpatnēji darināti vārdi, neparastas sintaktiskās konstrukcijas, pieturzīmju lietojums u. c.

Otrajā daļā skolēni parāda prasmi veidot kompozicionāli un stilistiski pilnvērtīgu, tematam, žanram un apjomam atbilstošu argumentētu tekstu, ko raksturo loģisks domas izvērsums un atbilstība literārās valodas normām. Skolēni raksta argumentēto eseju

(300–350 vārdu) par kādu aktuālu kultūras, literatūras vai valodniecības jautājumu, kas ir tematiski saistīta ar vienu no eksāmena pirmajā daļā iepazīto tekstu. Lai skolēniem būtu plašāks informatīvs atbalsts, šajā pārbaudījuma daļā papildus tiek piedāvāts vēl viens teksts (informatīvs raksts, enciklopēdijas šķirklis, recenzija u. tml.), kurā ir atrodami fakti saistībā ar pirmās daļas teksta tematiku. Rakstveida uzdevumu saturiskā vienotība ir nepieciešama, lai palīdzētu skolēniem veidot plašāku faktoloģisko bāzi argumentēta viedokļa izteikšanai. Esejai tiek piedāvāti divi temati – viens no tiem ir noformēts kā citāts no 1. teksta fragmenta, savukārt otrs ir formulēts vispārīgi atbilstoši skolēnam piedāvāto tekstu tematikai. Skolēni raksta eseju par vienu no šiem piedāvātajiem tematiem pēc izvēles.

Atšķirībā no pēdējo gadu vidusskolas eksāmenu prakses latviešu valodas mācību priekšmetā, mutvārdu eksāmena daļa (**trešā daļa**) ir jauna valodas lietošanas pārbaudījuma forma. Šajā daļā skolēniem ir jāparāda prasme mutvārdos izteikt skaidru, argumentētu viedokli par izvēlēto tekstu, sasaistot to ar savu pieredzi, jāprot atbildēt uz jautājumiem, kā arī jāapliecina prasme arī mutvārdu runā ievērot saziņas situācijai atbilstošas valodas normas. Katrs skolēns izsaka viedokli 3–5 min par noteiktu izlozētu tekstu vai teksta fragmentu, pamatā izmantojot arī divus izlozētus jautājumus, kā arī atbild uz papildu jautājumiem, kurus uzdod skolotājs. Arī mutvārdu daļu ieteicams tematiski sasaistīt ar rakstveida uzdevumiem, izvēloties saturiski vienotus tekstu fragmentus, tomēr šis nosacījums nav obligāts. Mutvārdu sniegumā tiek vērtēti šādi sasniedzamo rezultātu veidi – tekstveide, argumentēšanas prasme, mijiedarbība, sniedzot informāciju, valodas kvalitāte.

Valsts pārbaudes darbā skolēns demonstrē visas valodniecības prasmes (lasīt, rakstīt, runāt, klausīties), tomēr darbam ar rakstītiem tekstiem ir piešķirts lielāks īpatsvars (80 %). Zināšanu un izpratnes pārbaudei ir paredzēti uzdevumi, kuros skolēns analizē tekstu, demonstrējot zināšanas un izpratni par latviešu valodas sistēmas un stilistikas jautājumiem, autora individuālā stila savdabību, valodas līdzekļu strukturālajām, semantiskajām un funkcionālajām īpatnībām. Prasmju apguvi raksturo piecas sasniedzamo rezultātu grupas: tekstveide, argumentēšana, teksta stilistika, valodas

kvalitāte, mijiedarbība informācijas nodošanā, kas attiecināmas uz skolēna snieguma pārbaudi gan mutvārdos, gan rakstveidā.

Katra valsts pārbaudes darba daļa tiek vērtēta atsevišķi, izmantojot noteiktu punktu skaitu un katram uzdevumam pielāgotu snieguma līmeņu aprakstu, kas ir

izstrādāts, pamatojoties uz kursa programmā iekļauto vispārīgo prasmi un prasmi grupu snieguma līmeņu aprakstu.

Arvils Šalme, Skola2030 valodu jomas vecākais eksperts, latviešu valodas mācību satura izstrādes vadītājs

Par optimālā un vispārīgā līmeņa valsts pārbaudes darbiem matemātikā

Pārmaiņas mācību saturā liek pārskatīt valsts pārbaudes darbu (turpmāk – VPD) mērķi, saturu, uzbūvi un norises kārtību. Līdzšinējā matemātikas centralizētā eksāmena koncepciju lielā mērā noteica politiskais lēmums to veidot vienotu un obligātu visiem skolēniem neatkarīgi no izglītības iestādes profila, skolēnu mērķiem u. tml. Kā piemēru līdzšinējā eksāmena pozitīvai ietekmei uz mācību procesu var minēt to, ka matemātikas mācīšanās procesā pakāpeniski palielinās īpatsvars skolēnu produktīvai, uz izpēti un pašatklājumu orientētai darbībai. Vienlaikus līdzšinējā eksāmena koncepcijā ir vairāki nozīmīgi trūkumi, piemēram, uzdevumi primāri tiek strukturēti pēc formas, bet ne pēc satura; eksāmena darba daļu apraksts ir pārlietu vispārīgs, kas skolotājiem un skolēniem nedod skaidru redzējumu par nepieciešamo mācīšanās rezultātu. Šo nepilnību apzināšana bija svarīgs posms jauno valsts pārbaudes darbu programmu un paraugu veidošanā.

Būtiskākā izmaiņa, salīdzinot ar līdzšinējo pieredzi, ir tajā, kā tiek strukturēts VPD saturs, proti, par vienu no kategorijām satura raksturošanai noteikts sasniedzamo rezultātu (turpmāk – SR) veids un grupa, kas skolotājiem un skolēniem ļauj precīzāk noteikt mācīšanās mērķus un rezultātu. SR veidi un to īpatsvars optimālā līmeņa un vispārīgā līmeņa matemātikas VPD programmās netieši raksturo sagaidāmo matemātisko kompetenci – joprojām nozīmīga vieta atvēlēta priekšmeta specifisko prasmi un algoritmu apguvei, vienlaikus skaidrāk kā līdz šim ir raksturotas prasības zināšanām un izpratnes dziļumam (piemēram, VPD iekļauti uzdevumi, kuros skolēni skaidro kāda jēdziena, darbības nozīmi), kā arī gatavībai risināt kompleksas problēmas – optimālā līmeņa un vispārīgā līmeņa VPD programmās noteikti attiecīgi četri un trīs tipiski kompleksu problēmu veidi, kas tiks pārbaudīti gadu no gada, tāpēc pēctecīgi un mērķtiecīgi iekļaujami arī mācību procesā.

Nozīmīgs jaunums un izaicinājums vērtēšanas procesa organizēšanā ir tas, ka matemātikas VPD tiks vērtēts matemātikas valodas lietojums (piemēram, cik konsekventi lieto mērvienības, cik korekti lieto vienādības zīmi u. c.) un prasmes organizēt risinājumu (piemēram, cik strukturēti un citam lasītājam saprotami izklāstīts risinājums, vai iekļauti nepieciešamie skaidrojumi u. c.).

Svarīgākās izmaiņas VPD uzbūvē un norisē ir šādas: 1) uzdevumi tiek strukturēti pēc atbilstības noteiktam satura modulim, piemēram, algebra (līdz šim pēc uzdevuma veida), kas skolēniem dos iespēju uz ilgāku laiku fokusēties kādam satura modulim, nevis jādzes nemitīgi “pārlēkt” no viena satura uz citu, 2) visa darba laikā skolēni var izmantot zinātnisko kalkulatoru (nav iespēju izmantot grafisko kalkulatoru), 3) darbam ir divas daļas (nosacīti var teikt, ka līdzšinējā eksāmena divas pirmās daļas apvienotas vienā), starp daļām ir 1 h garš starpbrīdis.

Līdzšinējā pieredze liecina, ka nozīmīgs aspekts ir matemātikas VPD iekļauto uzdevumu grūtības pakāpe. Matemātikas optimālā līmeņa VPD veidots tā, ka skolēnu grupai ar zemu un vidēju matemātiskā snieguma līmeni dota iespēja apliecināt savas zināšanas un prasmes pietiekami plašā satura jautājumu lokā, t. sk. uzdevumos, kas mēra kompleksu problēmu risināšanas prasmes. Kopumā aptuveni 15–20 % VPD iekļauto uzdevumu reprezentē minimālo prasību kopumu.

Veiktas dažas izmaiņas, ievērojot skolēna perspektīvu – VPD struktūrā iekļauti elementi, kas ļauj skolēniem vadīt un uzraudzīt savu darbu, piemēram, katras uzdevumu kopas īss raksturojums un piktogrammas, kas signalizē par prasmi, kas tiek vērtēta.

Jānis Vilciņš, Skola2030 vecākais eksperts, matemātikas mācību satura izstrādes vadītājs

Par optimālā līmeņa valsts pārbaudes darbiem svešvalodā

Jau kopš 2014. gada valodu apguves jautājumos VISC sadarbojas ar Eiropas padomes Eiropas moderno valodu centru (EMVC) Grācā. Rīgā vairākkārt viesojušies Eiropas Komisijas un EMVC eksperti – Jose Noijons (*José Noijons*) no Nīderlandes un Gabors Šabo (*Gabor Szabo*) no Ungārijas. Eksperti ir iepazinušies ar standartā izvirzīto prasību saikni ar mācību procesu, ar svešvalodu eksāmenu saturu un tajos izmantotajiem uzdevumu veidiem, kā arī ar mūsu svešvalodu eksāmenu prasību atbilstību EKP. Atbilstoši viņu ieteikumiem jaunajos svešvalodu valsts pārbaudes darbos ietvertas izmaiņas gan saistībā ar darbu uzbūvi un saturu, gan eksāmenu struktūru.

Pirmkārt, turpmāk **vidējās izglītības pakāpē skolēniem būs iespēja kārtot divus svešvalodu eksāmenus – optimālajā un augstākajā līmenī**, katru eksāmenu veidojot saskaņā ar valsts vispārējās izglītības standartā ietvertajiem sasniedzamajiem rezultātiem katram līmenim un iespējām izglītības programmā šīs prasmes iegūt. Līdz šim visi skolēni neatkarīgi no viņu izglītības iestādes profila, valodu apguvei pieejamā stundu skaita un skolēnu interesēm 12. klases noslēgumā kārtoja vienu centralizēto eksāmenu svešvalodā (angļu, vācu, franču vai krievu valodā). Turpmāk visiem skolēniem, kuri apgūst vispārējās izglītības saturu, tostarp vispārīzglītojošo skolu un profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem, jākārto svešvalodu eksāmens vismaz optimālajā līmenī angļu, franču vai vācu valodā, taču pēc padziļinātā kursa Svešvaloda II apguves viņi var kārtot arī augstākā līmeņa eksāmenu angļu, franču, krievu vai vācu valodā.

Otrkārt, līdz šim, kārtojot centralizēto svešvalodu eksāmenu 12. klases noslēgumā, līdztekus eksāmena vērtējumam procentuālajā izteiksmē skolēni varēja saņemt arī apliecinājumu par valodas apguves līmeni – B1, B2 vai C1 – atbilstoši Eiropas kopīgajām pamatnostādnēm valodu apguvei (EKP). Lai apmierinātu skolēnu interesi iegūt oficiālu apliecinājumu savām svešvalodas zināšanām, valodas apguves līmeņa apliecinājumu varēs iegūt arī turpmāk, taču kārtojot atsevišķus katram līmenim atbilstošus eksāmenus.

Turpmāk **svešvalodu eksāmens optimālajā līmenī būs veidots, lai izvērtētu un apliecinātu tikai vienu konkrētu valodas apguves līmeni – B2**, lai ar lielāku precizitāti izvērtētu skolēnu valodas prasmes attiecīgajā līmenī.

Šīs izmaiņas veiktas, gan izvērtējot līdzšinējo praksi, gan atsaucoties uz Eiropas Komisijas ekspertu ieteikumiem, kas ļoti atzinīgi novērtējuši mūsu svešvalodu

eksāmena kvalitāti, taču vairākkārt norādījuši, ka viena eksāmena ietvaros izvērtēt trīs (B1; B2 un C1) valodas līmeņu apguvi nav pietiekami objektīvi. Ja mēs vēlētos šādu praksi turpināt, tad kvalitātes uzlabošanas nolūkos eksāmenam būtu jāklūst daudz apjomīgākam, iekļaujot tajā lielāku skaitu jautājumu katrā no pārbaudāmajām valodas prasmēm. Šīs izmaiņas tiks ņemtas vērā, veidojot arī jaunus valsts pārbaudes darbus pamatizglītības pakāpes noslēgumā.

Augstākā līmeņa eksāmens tiks veidots, lai izvērtētu skolēnu valodas prasmes augstākajā līmenī – C1, bet atbilstoši šajā eksāmenā iegūtajiem rezultātiem skolēni varēs saņemt oficiālu apliecinājumu savām valodas prasmēm gan līmenī C1, gan arī līmenī B2. Treškārt, **jaunais optimālā līmeņa valsts pārbaudes darbs svešvalodās atšķiras no līdzšinējā pēc uzbūves un satura**. Kā jau minēts, tajā iekļauti uzdevumi, kas pārbauda tikai vienu valodas līmeni, tādēļ tas sniegs labāku iespēju izvērtēt skolēnu zināšanu atbilstību B2 līmenim. Jaunais optimālā līmeņa VPD svešvalodā dod iespēju novērtēt skolēnu sniegumu svešvalodā receptīvajās un produktīvajās darbībās un to savstarpējā mijiedarbībā. VPD pārbauda skolēnu spēju saprast un lietot literāro valodu, runājot un rakstot par sev zināmām un nezināmām tēmām, ar kurām saskaras personiskajā, sabiedriskajā, mācību vai ar darba vidi saistītā jomā.

Pēc uzbūves VPD paraugs atšķiras ar to, ka tā uzdevumi pārbauda tikai vienu valodas līmeni pretēji līdzšinējam, kurā bija iekļauti B1, B2 un C1 līmeņa uzdevumi, kas ietekmēja eksāmena rezultātu ticamību. Jaunais formāts sniegs iespēju labāk izvērtēt skolēnu zināšanu atbilstību B2 līmenim.

Būtiskākā izmaiņa saturā ir lielāka valodas prasmiņu integrācija valodas darbībās. Tā izpaužas nedaudz garākos lasāmā teksta fragmentos rakstīšanas un runāšanas uzdevumos, kas ļauj tuvināt pārbaudes darba uzdevumu saturu autentiskam un konkrētai situācijai atbilstošam valodas lietojumam. Piemēram, rakstīšanas uzdevumos viena iedevuma vietā turpmāk piedāvāsim divus – vienu tekstuālu un vienu grafisku vai arī divus tekstuālus, kas ļaus skolēniem savā darbā parādīt augstākas domāšanas prasmes (atbilstoši SOLO taksonomijai).

Jaunā vērtēšanas pieeja atbilstoši EKP paredz grammatiku un leksiku vērtēt kopā, nevis atsevišķi, kā tas bija līdz šim. Tas ļauj iegūt statistiski drošāku un pamatotāku informāciju par skolēnu zināšanām. ☺

Rita Kursīte, Skola2030 vecākā eksperte, svešvalodu mācību satura izstrādes vadītāja

Skola2030 un VISC atbild uz biežākajiem jautājumiem par jaunajiem valsts pārbaudes darbiem vidējās izglītības pakāpē

Sākot no 2021./2022. mācību gada, vidējās izglītības pakāpē dažādi skolēni kārtos atšķirīgus valsts pārbaudes darbus (VPD) jeb eksāmenus. Tātad paralēli vienā mācību priekšmetā notiks dažādi eksāmeni. Šis ir pēdējais gads, kad divpadsmitie kārtos VPD saskaņā ar iepriekšējo standartu. Vienlaikus šis ir pirmais mācību gads, kad skolēni – šī mācību gada vienpadsmitie – varēs pirmo reizi kārtot eksāmenus saskaņā ar jauno vispārējās vidējās izglītības standartu. Tālāk – biežākie jautājumi par VPD šajā mācību gadā.

Kādi valsts pārbaudes darbi (eksāmeni) šogad jākārt 12. klašu skolēniem, kas mācījušies pēc iepriekšējā standarta, un kam un kad būs jākārt eksāmeni pēc jaunā standarta?

Šogad skolēni, kuri uzsākuši mācības pēc iepriekšējā standarta (12. klase, 3., 4. kurss) pēdējo reizi kārtos eksāmenus atbilstoši iepriekšējiem standartiem. Šos eksāmenus kārtos tikai 12. klašu vai 3. kursa, vai 4. kursa audzēkņi profesionālajās izglītības iestādē. 11. klašu skolēni jau kārtos eksāmenus, kas veidoti pēc jaunā standarta.

Visu valsts pārbaudes darbu norises **datumus** skatīt šeit: <https://likumi.lv/ta/id/321679-noteikumi-par-valsts-parbaudes-darbu-norises-laiku-2021-2022-macibu-gada>.

Aktuālākajai informācijai par valsts pārbaudes darbu norisi šajā mācību gadā sekojiet VISC tīmekļvietnē: <https://www.visc.gov.lv/lv/valsts-parbaudes-darbi-20202021mg>.

Kā zināms, no 2020./2021. mācību gadā stājas spēkā jauns valsts vidējās izglītības standarts, kas ietver pārskatītus vidējās izglītības iegūšanas principus un saturu. Pārmaiņas sāk skart vidusskolēnus, kas 2020./2021. mācību gadā uzsāka mācības 10. klasē vai 1. kursā (profesionālajās izglītības iestādēs). Jauna tipa eksāmenus saskaņā ar pilnveidoto saturu un vidusskolas modeli, tostarp pielāgotu līmeņiem, pirmie kārtos tieši šie skolēni, kuri vidusskolu absolvēs 2023. gadā.

Aicinām *Skola2030* tīmekļvietnē iepazīties ar detalizētu informāciju, kurā minēti priekšnoteikumi vidējās izglītības iegūšanai: <https://skola2030.lv/vecakiem-un-skoleniem/vidusskola/skoleniem>.

Lai iegūtu vispārējo vidējo izglītību:

- mācību stundās vidusskolēns pavadīs tikpat daudz laika kā līdz šim (~36 stundas nedēļā);
- apgūs visas mācību jomas, taču atšķirīgā līmenī atkarībā no savām interesēm;
- izvēlēsies un apgūs 3 padziļinātos kursus;
- veiks un aizstāvēs projekta darbu, kas var būt pētniecības vai jaunrades, vai sabiedriskais darbs saistībā ar vienu vai vairākiem padziļinātajiem kursiem.

Vidējās izglītības iegūšanai jānokārto arī VPD jeb eksāmeni:

- latviešu valodā (vismaz optimālajā līmenī);
- svešvalodā – angļu, vācu vai franču (vismaz optimālajā līmenī);
- matemātikā (vismaz optimālajā līmenī);
- divos no padziļinātajiem kursiem (augstākajā līmenī).

Ja latviešu valodu, svešvalodu, matemātiku skolēns mācās optimālajā vai augstākajā līmenī, valsts pārbaudes darbs jākārtot tikai vienreiz – optimālajā vai augstākajā līmenī.

Kā pieņemt lēmumu, kad un kurus jaunus VPD skolēnam vislabāk kārtot?

Šis ir pirmais mācību gads, kad skolēni, kuri no 10. klases mācās saskaņā ar jauno standartu, var kārtot optimālā līmeņa VPD, ja viņi līdz 11. klases beigām ir pabeiguši apgūt attiecīgo priekšmetu optimālā līmeņa kursus – “Latviešu valoda I”, “Svešvaloda I” un “Matemātika I”. Šogad pirmo reizi pēc jaunā satura vispārīgā līmeņa eksāmenu matemātikā var kārtot arī profesionālo izglītības iestāžu audzēkņi, ja viņi pabeiguši apgūt vispārīgā līmeņa pamatkursu “Matemātika”.

Skolēnu, pieņemot lēmumu, kad vislabāk kārtot valsts pārbaudes darbus, aicinām ņemt vērā šādus apsvērumus.

- Ja latviešu valodu, svešvalodu, matemātiku skolēns mācās optimālajā vai augstākajā līmenī, VPD jākārtot tikai vienreiz – optimālajā vai augstākajā līmenī.
- Atgādinām, ka skolēni mācās trīs padziļinātos kursus, taču augstākā līmeņa eksāmens jākārtot tikai divos no trim padziļinātajiem kursiem.
- Skolēni optimālā līmeņa VPD var kārtot arī 12. klases (attiecīgi 3., 4. kursa) beigās.
- VPD tiek veidoti saskaņā ar standarta sasniedzamajiem rezultātiem, kurus skolēni apgūst attiecīgajosursos. Tādēļ gan vispārīgā, gan optimālā, gan augstākā līmeņa VPD skolēni var kārtot ne ātrāk kā tad, kad pabeigta attiecīgā līmeņa kursa apguve – attiecīgi optimālā līmeņa eksāmeni pēc “Latviešu valoda I”, “Svešvaloda I”, “Matemātika I” apguves, bet augstākā līmeņa eksāmeni – pēc “Latviešu valoda un literatūra II”, “Svešvaloda II”, “Matemātika II”, “Kultūra un māksla II,” “Fizika II” u. tml. apguves. Ja skolēns pēc 11. klases plāno turpināt latviešu valodas, svešvalodas vai matemātikas apguvi augstākajā mācību satura apguves līmenī, bet neplāno kārtot tajā augstākā līmeņa eksāmenu, viņš var izvēlēties nokārtot optimālā līmeņa eksāmenu 11. klases beigās vai arī kārtot optimālā līmeņa eksāmenu 12. klases beigās, kad iespējami varēs uzrādīt kvalitatīvākas zināšanas šajā jomā, jo būs turpinājis mācības.
- Uzsākot jaunā standarta ieviešanu un ņemot vērā Covid-19 ietekmi uz mācību procesu, skolēniem būs iespēja gan vispārīgā, gan optimālā līmeņa eksāmenus kārtot atkārtoti, piemēram, kad pabeigts attiecīgā līmeņa kurss – 11. klases beigās un vēlreiz 12. klases beigās, taču jāņem vērā, ka vienā mācību priekšmetā vienā mācību gadā skolēns drīkstēs kārtot tikai vienu eksāmenu – vispārīgajā, optimālajā vai augstākajā līmenī, jo tie notiks vienlaikus. Ilgtermiņā atkārtotu eksāmenu kārtšanas prakse nav plānota, lai turpmāk skolēni mērķtiecīgi izvēlētos kārtot viņu tālākajām profesionālajām izvēlēm atbilstošākos valsts pārbaudes darbus.

Kopsavilkumā, visi skolēni, kas 10. klasē uzsākuši mācības saskaņā ar jauno saturu un būs pabeiguši pamatkursu “Latviešu valoda I”, “Svešvaloda I” un/vai “Matemātika” (tikai profesionālajās izglītības iestādēs), “Matemātika I” apguvi, 2022. gada pavasarī var kārtot kādu vai visus optimālā līmeņa eksāmenus. Šos eksāmenus drīkst nekārtot šajā mācību gadā, bet izvēlēties to darīt nākamajā mācību gadā. Tos drīkstēs kārtot atkārtoti pēc

gada, ja neapmierina rezultāts, taču tikai tādā gadījumā, ja šajā pašā gadā attiecīgajā mācību priekšmetā skolēns neizvēlēties kārtot augstākā līmeņa eksāmenu. Ja attiecīgajā priekšmetā – latviešu valodā, svešvalodā, matemātikā – skolēns kārtot eksāmenu augstākajā līmenī, tad optimālā līmeņa eksāmens nav jākārtot.

Paredzams, ka pakāpeniski mainīsies arī augstskolu uzņemšanas noteikumi un mācību darba organizācija, ņemot vērā vidusskolu beidzējus, kas atšķirīgā līmenī apguvuši dažādus mācību priekšmetus. Tādēļ, ka padziļinātajosursos augstākajā mācību satura apguves līmenī skolēni attiecīgo jomu apguvuši padziļināti un vairāk, paredzams, ka uzņemšanai dažādās studiju programmās augstākā līmeņa eksāmenu rezultātiem būs lielāks svars salīdzinājumā ar optimālā līmeņa eksāmenu rezultātiem.

Kādi VPD saskaņā ar jaunajiem standartiem jākārtot profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem?

Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem vidējās izglītības diploma iegūšanai jānokārto:

- profesionālās kvalifikācijas eksāmens;
- VPD latviešu valodā vismaz optimālajā mācību satura apguves līmenī;
- VPD svešvalodā (angļu, vācu vai franču) vismaz optimālajā (B2) mācību satura apguves līmenī;
- VPD matemātikā jebkurā no mācību satura apguves līmeņiem atbilstoši apgūstamās programmas saturam.

Papildus profesionālās izglītības iestādēm, kas īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, audzēkņu izvēlei jāpiebū vismaz divi padziļinātie kursi un jānodrošina iespēja kārtot tajos valsts pārbaudījumus augstākajā mācību satura apguves līmenī atbilstoši vispārējās vidējās izglītības standartam, no kuriem audzēkņim var izvēlēties vai neizvēlēties:

- apgūt vienu padziļinātu kursu augstākajā mācību satura apguves līmenī;
- kārtot valsts pārbaudījumu augstākajā mācību satura apguves līmenī.

Kur var redzēt, kādi būs jaunie VPD?

Vispārīgā un optimālā līmeņa valsts pārbaudes darbu programmas un paraugi pieejami *Skola2030* mācību resursu krātuvē. Ar tiem var iepazīties gan skolotāji, gan skolēni un viņu vecāki. VPD darbu paraugi veidoti kā reāls eksāmena piemērs, noslēgumā piedāvāti arī vērtēšanas kritēriji un atbilžu piemēri. VPD programmas un paraugi pieejami šeit:

- **Latviešu valoda optimālajā līmenī:** <https://mape.skola2030.lv/materials/YycYEmJWfzhAMmKwSvLxLa>

Vebinārs: <https://youtu.be/3py1uEskgLw>

Konsultācijas skolotājiem: 18.10. plkst. 15.00; 28.10. plkst. 16.00.

- **Svešvaloda optimālajā līmenī:**

- angļu valoda:

- vācu valoda:

- franču valoda (būs tuvākajā laikā)

https://bit.ly/eksamens_svesvalodas

Vebinārs: <https://www.youtube.com/watch?v=1pqPcGZDMbo>

Konsultācija skolotājiem: 12.10. plkst. 16.00.

- **Matemātika vispārīgajā līmenī (profesionālās izglītības iestādēm):** <https://mape.skola2030.lv/materials/fixdz2dmeAeum4DW9CRh6si>

- **Matemātika optimālajā līmenī:** <https://mape.skola2030.lv/materials/oGwxyVKfyNK69yWxUXQqAi>

Vebinārs: <https://www.youtube.com/watch?v=r3pxf-9JLXzA>

Konsultācijas skolotājiem: 30.09. plkst. 16.00; 7.10. plkst. 16.00.

Jaunie **augstākā līmeņa** VPD programmas un paraugi būs pieejami 2022. gada augustā – vienu mācību gadu pirms skolēni pirmo reizi kārtos augstākā līmeņa eksāmenus saskaņā ar jauno standartu.

Visi eksāmenu paraugi – 6 pamatzglītībā un 21 vidējā izglītībā – būs pieejami ne vēlāk kā gadu pirms pirmajiem eksāmeņiem.

Kā top un kas veido jaunus VPD?

Pirmkārt, eksāmenu pamatā ir standartā noteiktie sašņiedzamie rezultāti, un pārbaudes darbi izriet no standarta, tātd tie nav nekas ārkārtējs un negaidīts. *Skola2030* veido vērtēšanas rīkus, kas ļauj izvērtēt standartā ietvertā satura apguvi.

Skola2030 ietvaros jauno VPD programmas veido eksperti praktiķi, augstskolu mācībspēķi ciešā sadarbībā ar VISC speciālistiem. Eksāmenu paraugi tiek aprobēti ar skolēniem un skolotājiem, tos izvērtē ārējie eksperti. Darbu izstrādātāji pēta pasaules praksi un paši profesionāli pilnveidojas, tostarp sadarbībā ar ilggadēju *Skola2030* partneri Kembridžas universitātē Lielbritānijā – *Cambridge Assessment International*.

Otrkārt, konkrētā gada eksāmenu veidos Valsts izglītības satura centra (VISC) komanda, izmantojot izstrādāto VPD programmu un paraugus, tātd arī nākamie ikgadējie eksāmeņi būs veidotī pēc tiem pašiem principiem un satura ietvara. Paraugi ir veidots atbilstoši standarta

prasībām, taču, izstrādājot konkrētā gada eksāmenus, VISC pielāgos konkrētas prasības, ņemot vērā *Covid-19* ietekmi uz mācību procesu.

Kādi nosacījumi izglītības iestādēm jāievēro, ieviešot jaunus VPD?

Izglītības iestāde nedrīkst izvīrīt 11. klasē kārtoto optimālā līmeņa VPD kā nosacījumu šī mācību priekšmeta apguvei augstākajā līmenī. Tas pats attiecas uz vispārīgā līmeņa VPD matemātikā profesionālajās izglītības iestādēs.

Ja skolēns vispārīgā vai optimālā līmeņa eksāmenā neiegūst minimālos procentus, viņš drīkst turpināt izglītību nākamajā klasē vai kursā. Tas nav par iemeslu, lai skolēnu atskaitītu no vidējās izglītības programmas ne vispārīglītojošajā skolā, ne profesionālās izglītības iestādē.

Ja skolēns kādu eksāmenu kārtu atkārtoti (gan 11., gan 12. klasē), tad sekmju izrakstā ieraksta visu skolēnam izsniegto sertifikātu numurus.

Izglītības iestāde sertifikātus skolēniem izsniedz nākamajā dienā pēc to saņemšanas no izglītības pārvaldes. Ja skolēns turpina mācības nākamajā klasē vai kursā, tad arī izglītības iestādei jādrošina sertifikāta vai tā kopijas izniegšana, lai skolēni varētu uzzināt centralizētā eksāmena rezultātu.

Kad būs *Skola2030* profesionālās pilnveides kursi skolotājiem, kas vidusskolā mācīs padziļinātos kursus augstākajā līmenī?

Skola2030 īstenotie profesionālās pilnveides kursi visu padziļināto kursu skolotājiem sāksies pakāpeniski no 2021. gada oktobra. Pirmie mācības uzsāks “**Svešvaloda II**”, “**Sociālās zinātnes II**”, “**Vēsture II**”, “**Matemātika II**” un “**Fizika II**” skolotāji. Nākamajos mēnešos pakāpeniski tiks izsludināta uzņemšana **pārējo mācību priekšmetu kursu** skolotājiem. Informācija tiek nosūtīta visu vidusskolu un profesionālās izglītības iestāžu vadītājiem, kuri tiek aicināti uzrunāt savas iestādes skolotājus dalībai kursos. Aicinām pedagogus jautāt informāciju saviem skolu vadītājiem. 2022. gada sākumā uzņems vēl vienu dalībnieku kursu – visu padziļināto kursu skolotājiem.

Aicinām skolotājus noklausīties **vebināru ierakstus** par vispārīgā un optimālā līmeņa VPD programām un paraugiem un piedalīties tiešsaistes konsultācijās par jaunajiem valsts pārbaudes darbiem: <https://www.skola2030.lv/lv/skolotajiem/konsultacijas-skolotajiem>.

Eksāmeni – no kā nebaidīties (un no kā baidīties)

Pirms dažiem gadiem ziemas otrajā pusē mani uzrunāja kādas skolas direktore, jautājot, vai es kā supervizore varētu parunāties ar 12. klases skolēniem, kuriem ir milzīgs uztraukums pirms eksāmeniem. Mēģināju saprast, kāpēc jau janvārī ir eksāmenu stress un kā īsti “izskatās” tāds stress, par ko jaunieši ir runājuši ar direktori. Un vēl – pieredzē balstīta nojauta lika aizdomāties, ka, iespējams, jauniešu stresa ierosinātāji ir pieaugušie.

Inga Pāvula, izglītības konsultante, *Skola2030* vecākā eksperte

Foto: no personiskā arhīva

Satikāties sarunās

Es kā prasti sāku ar jautājumu: “Par ko šodien runāsim? Un tad bikli kāds teica: “Mums sacīja, ka jūs palīdzēsiet tikt galā ar stresu par eksāmeniem.” Atbildēju, ka nezinu, vai to varu solīt, bet parunājām gan! Kāpēc ir stress un bailes no eksāmeniem? Un tieši no kā ir bailes – vai no procesa, ka jāiet skolas zālē, jāsež pa vienam, klāt nav savu skolotāju? Nu nē taču! Bailes ir no tā, ka varētu izkrist, nenokārtot sekmīgi! Skaidrs. Tad mēs runājam, ka bailes ir no eksāmenu rezultāta. Nu ja! Man, saprotams, uzreiz bija jautājums jauniešiem: “Kas liek domāt, ka tu/jūs izkritisiet? Kuri no jums domā, ka izkritis?” Neviens neatsaucās. Jautāju tālāk: “Vai ir kādi pierādījumi, ka var nenokārtot, vai jums visu gadu ir nesekmīgas atzīmes?” Nu nē! Tad jaunieši sāka man skaidrot, kā ir īstenībā – pārsvarā ir labas atzīmes, nekad tās nav bijušas nesekmīgas. Labi, bet tad jau bailes – es izkritīšu – nav pamatotas? “Te nu bija,” es nodomāju, bet jaunieši turpināja: “Ja nu es nolikšu slikti, dabūšu nevis 8 balles, bet 6 vai 5?” Es atkal jautāju to pašu preti: “Kādi tam pierādījumi? Kā tev veicas pārbaudes darbos? Kas liek tā domāt?” Atbildēs kā no pārpilnības raga skanēja: “Visu jau nevar zināt, man nav pārlicības, ka es zinu, un nevar zināt, kas tai eksāmenā īsti būs, var jau nepaveikties.” Utt., u. t. jpr.

Turpinājām spriest. Mēģināju sarunu pagriezt no “viss slikti” uz “domājam, ko darīt”. Un jaunieši sāka *štukot*, ka varētu palūgt skolotājam kādus uzdevumus tieši tajās tēmas, kur trūkst pārlicības, varbūt izpildīt kādu iepriekšējā gada eksāmenu vai stundās kopā pastrādāt ar to, kur visiem ir bažas, ka neprot. Varbūt ir pieejami kādi pašpārbaudes darbi? Tad kāds ierunājās, ka varētu kopā pamācīties, cits citam izskaidrot, paskaidrot. Parādījās idejas, ko varētu darīt, lai ievāktu datus, kas atspoguļotu, kādas īstenībā ir zināšanas un prasmes. Un tālāk, ja tiešām “viss būs slikti”, tad domāsim, ko varam darīt tagad,

Inga Pāvula

lai būtu labāk eksāmenā. Vai arī pārliecināsimies, ka es taču protu un zinu. Un par ko tad stresot?

Īsi sakot, vaļag pierādījumus, lai stiprinātu savu pārlicību par zināšanām un prasmēm, un arī realitātes izjūtu. Proti, ja mācību gada laikā mans vērtējums ir stabili sešas balles, tad nevajadzētu sevi mānīt, ka eksāmenā būs deviņas. Un to būtu labi paskaidrot vecākiem jau tagad! Nav vairs vecie laiki, kad divus mēnešus pirms eksāmena no rūpīgi veidotas eksāmenu klades visu var samācīties.

Labu gribot...

Iespējams, ka vecāki un skolotāji, **labu gribot**, t. i., gribot, lai jaunieši nopietnāk uztver mācīšanos, nopietnāk pievērs uzmanību darbam stundās un mājas darbu izpildei, lai būtu sekmīgāki un, iespējams, gluži automātiski arī veiksmīgāki, kādā brīdī sāk biedēt ar

eksāmeniem. Labu gribot. Sak, izkritīsi, nenoliksi, netiksi augstskolā, netiksi *budžetā*, pazaudēsi gadu, iesi strādāt. Tam visam klāt vēl emocionālais spiediens – ko tad teiksi vecmāmiņai, citiem radniekiem, mūsu skolai būs vāji eksāmenu rādītāji, jūsu skolotāja, kas ieguldījusi tik daudz darba, piedzīvos vilšanos. Un tad ir rezultāts – jaunieši baidās no eksāmeniem, viņiem bail neattaisnot daudzās cerības un gaidas, bail domāt vai runāt par to, ko viņi tiešām grib, kas viņiem ir svarīgs. Vienkārši bail no eksāmeniem.

Vai tiešām tiem skolēniem, kas vairāk uztraucas un ir

nobijušies mācību procesā, ir labāki rezultāti pārbaudes darbos un eksāmenos? Vai mums ir tādi pierādījumi?

Tā, **labu gribot**, eksāmeni ir pārvērtušies no *kāda dzīves, darba, mācību posma noslēguma rādītājiem* par *dzīves vai “ne-dzīves” uzstādījumu*. Un no tā gan ir jābaidās, jo – traki dzīvot ar apziņu, ka pēc eksāmeniem varbūt dzīves vairs nebūs! Jā, iespējams, ka tiešām **nebūs vairs tās dzīves, ko vecāki, skolotāji un arī es pats, skolēns, esmu iedomājies**. Bet dzīve būs gan – tikai cita, iespējams, interesantāka vai sarežģītāka, varbūt arī patiesāka, bet noteikti – katram sava! ☺

Tiešsaistes konference

“LOGOS: TEHNOĻĪJAS LABĀKAI IZGLĪTĪBAI”

SKOLA
2030

Pieejami konferences “Logos – tehnoloģijas labākai izglītībai” sesiju un darbnīcu ieraksti

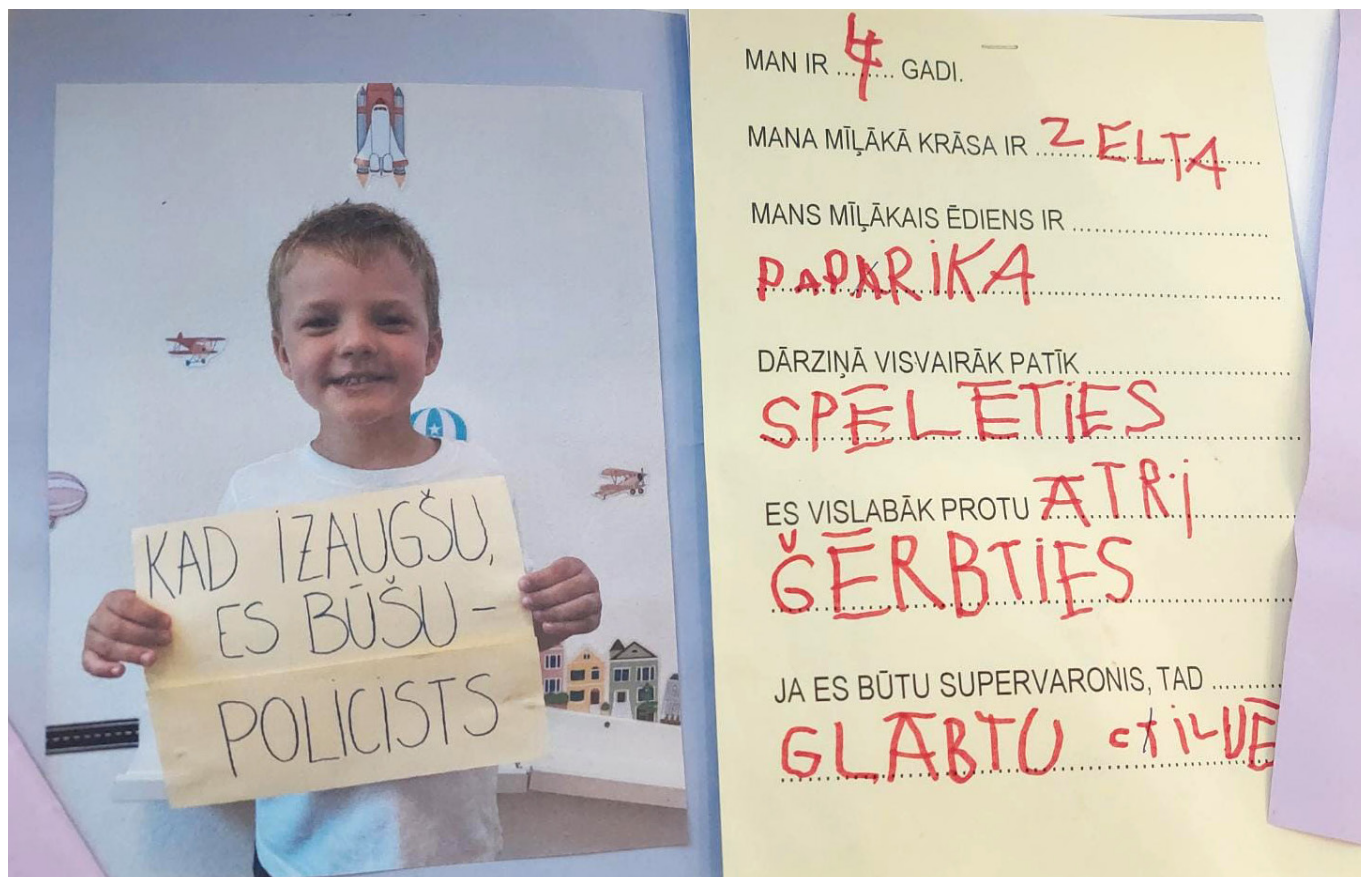
Skola2030 augustā rīkotās konferences “Logos – tehnoloģijas labākai izglītībai” diskusiju, priekšlasījumu un darbnīcu ieraksti tagad ir pieejami šeit: [Konferences “Logos: tehnoloģijas labākai izglītībai” sesiju ieraksti \(skola2030.lv\)](#)!

Šī ir lieliska iespēja iedvesmoties no inovatīvu skolu, skolotāju un skolu vadītāju (kā Latvijas, tā ārvalstu – Austrālijas, ASV, Dānijas, Igaunijas, Austrijas) – pieredzes, darbnīcās vērot skolu pieredzes demonstrējumus (savā pieredzē dalījās 91 runātājs no vairāk nekā 70 skolām) visiem tiem, kas nepaguva to izdarīt konferences dienās vai vēlas vēlreiz atsaukt atmiņā dzirdēto. Skolotāji, kas piedalījās konferencē, ļoti atzinīgi ir novērtējuši iespēju rast jaunas idejas jaunajā mācību gadā, apgūt jaunus izglītības tehnoloģiju rīkus, tostarp iepazīties ar Skola2030 jauno mācīšanās platformu [www.skola.lv](#), kā arī dzirdēt kolēģu pieredzes stāstus. Katra mācību priekšmeta skolotājam ir iespēja atrast sev ko vērtīgu.

Vērtēšana pirmsskolā

Bērnu snieguma vērtēšana pirmsskolas izglītības iestādē – Jelgavas PII "Kamolītis" un privātās PII "CreaKids" pieredzes stāsti

No bērna liecības "CreaKids" mācību gada noslēgumā.

Foto: no personiskā arhīva

Kā vērtējam bērnus pirmsskolas izglītības apguves noslēgumā?

Aiga Jankevica, Jelgavas PII "Kamolītis" izglītības psiholoģe

Jelgavas valstspilsētas PII "Kamolītis" skolotāji sadarbībā ar vadības komandu un speciālistiem ir izveidojuši bērnu snieguma novērtēšanas veidlapu "Gatavība pamatzglītības apguves uzsākšanai." Jau izsenis Jelgavā esam kopīgi lēmuši bērna snieguma aprakstu "Gatavība pamatzglītības apguves uzsākšanai" veidot kā pielikumu izziņai, kuru ģimene saņem, bērnam beidzot pirmsskolas izglītības iestādi. Aicinām vecākus mūsu izveidoto aprakstu kopā ar iestādes izdoto izziņu iesniegt skolā, kurā bērns mācīsies. Vairāku gadu pieredze liecina, ka nākamajā izglītības iestādē nonāk gandrīz visi bērna snieguma apraksti. Lielākā daļa PII "Kamolītis" absolventu

apmeklē tuvumā esošo vidusskolu, tāpēc zinām, ka šis ir labs sadarbības veids ne tikai ar vecākiem, bet arī ar sākumskolas skolotājiem. Pirmo klašu skolotājiem tā dod iespēju iepazīt bērnu jau pirms sagaidīšanas skolā, lai laikus plānotu iespējamās atbalsta pasākumus.

Kā nonākam līdz vērtējumam, kas aprakstīti pirmsskolas izglītības apguves beigās?

Mūsu iestādē ir izstrādāta bērna snieguma vērtēšanas kārtība. Ikdienas pedagoģiskos vērojumus skolotāji atzīmē "Bērna attīstības kartes" vērojumu lapā. Reizi pusgadā katra grupa sapulcējas mazās pedagoģiskās sanāksmēs, kurās grupu skolotājas kopā ar vadības komandu un speciālistiem analizē katra bērna sniegumu. Šie dati tiek apkopoti un uzkrāti katras grupas zibatmiņā, un tos lieto, plānojot, ko un kā bērns mācīsies, gatavojoties nākamajai bērna snieguma analīzes reizei, veidojot raksturojumu pedagoģiski medicīniskajai komisijai, kā arī aprakstot sniegumu bērnam, pirmsskolas iestādi beidzot.

Veidojot bērnu snieguma novērtēšanas veidlapu, sapratām, ka ir svarīgi atspoguļot, mūsaprāt, būtisku informāciju – kādā izglītības programmā bērns ir mācījies, ar kādiem speciālistiem bērns ir sadarbojies, cik regulāri ir apmeklējis iestādi, kā vecāki ir sadarbojušies un iesaistījušies bērna izaugsmē (sk. apraksta sākumu).

Pirmsskolas izglītības apguves noslēgumā sasniedzamo rezultātus vērtējam, izmantojot apguves līmeņus: S – sācis apgūt, A – apguvis, T – turpina apgūt, P – apguvis padziļināti. Virs sasniedzamo rezultātu vērtējuma tabulas esam atklājuši apguves līmeņus, tos paskaidrojot. Šie skaidrojumi palīdzēja mums pašiem labāk izprast snieguma apguves līmeņus, kad uzsākām vērtēt bērna sniegumu attiecībā pret plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem temata beigās. Zinām, ka tie palīdz arī vecākiem izprast bērna sniegumu (sk. skaidrojumus virs tabulas).

GATAVĪBA PAMATIZGLĪTĪBAS APGUVES UZSĀKŠANAI

Pirmsskolas izglītības iestāde: Jelgavas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāde „Kamolītis”

Bērna vārds, uzvārds:

Dzimšanas datis: 10.09.2013.

Pirms. izgl. program. kods: 01011111; 01015511; 01015611; 01011121; 01015521; 01015621
(vajadzīgo pasvītrot)

Sadarbība ar atbalsta speciālistiem: loģopēds, speciālais skolotājs, psihologs
(vajadzīgo pasvītrot)

Apmeklējums: regulāri, daļēji regulāri, neregulāri, bieži kavējumi slimības dēļ, ilgstoši kavējumi līdz 2021. gada janvārim (vajadzīgo pasvītrot)

Vecāku līdzdalība: Mamma iesaistās un aktīvi sadarbojas pēdējā mācību gada otrā pusgadā. Uzklauša, ņem vērā ieteikumus, bet nepieciešams iedrošinājums un atbalsts.

S – sācis apgūt (veic ar darbības vadību un pēc parauga); T – turpina apgūt (veic ar palīdzību, pamudinājumu, izmanto atgādes); A – apguvis (veic patstāvīgi); P – apguvis padziļināti (zināšanas un prasmes pielieto dažādās vidēs un situācijās, izmanto jaunradī)

Sasniedzamais rezultāts	Vērtējums	Ieteikumi
PAŠVADĪTA MĀCĪŠANĀS		
Atšķir emocijas, nosaka to cēloņus, skaidro kā paša emocijas un uzvedība ietekmē citus, pārvalda savu uzvedību, spēj pagaidīt	T	Uzdevumus veic ar skolotāja atbalstu, nepieciešamas atgādes, papildus skaidrojumi.
Darbojas patstāvīgi, ievēro dienas kārtību, patstāvīgi gērbjas un kārto savas mantas, izvērta savas darbības mērķi, plāno darbību, paveic darbību līdz galam	T	
Paveic uzticēto pienākumu, pārvar grūtības, neizdošanos un kļūdas vērtē kā daļu no mācīšanās	S	
Novērtē savu un citu darbību un tās rezultātu, paskaidro savu vērtējumu, lepojas ar saviem sasniegumiem	T	Jāmudina izteikt savas domas pilnos teikumos, jāiedrošina iesaistīties dažādās diskusijās.
SADARBĪBA		
Izsaka savu viedokli, savas vajadzības, sajūtas un domas	T	Jāturpina pilnveidot sadarbības prasmes ar vienaudžiem un pieaugušo. Patik darboties vienatnē.
Uzklauša citus, palīdz un pieņem palīdzību, saskaņo darbības ar citiem	T	
Risina konfliktu situācijas verbāli	T	
Izturas pieklājīgi un rīkojas ievērojami, veido draudzīgas attiecības	A	
Strādā ar kopīgu mērķi, uzņemas un dara atbildību	S	

Aizpildot bērnu snieguma novērtēšanas veidlapu “Gatavība pamatizglītības apguves uzsākšanai”, zinām, cik būtiska loma ir ieteikumu sadaļai, kurā skolotājs var ierakstīt savus komentārus. Tos rakstot, jālieto korekti formulējumi, ievērojot pedagogiski psiholoģisko terminoloģiju, vienlaikus tiem jābūt saprotamiem ikvienam vecākam. Skolotājiem noteikti ir jāizkopj prasme saskatīt bērna stiprās puses un sasniegumus, lai bērns nākamajā izglītības pakāpē varētu turpināt attīstīt savas stiprās puses un saņemtu nepieciešamo atbalstu attīstībai.

Veidlapu “Gatavība pamatizglītības apguves uzsākšanai” skolotājas sāk aizpildīt jau aprīļa beigās. Sagataves atbilstoši bērnu skaitam ir saglabātas grupas kopīgajā

zibatmiņā, skolotājas darbojas kopā, piesaista atbalsta dienesta speciālistus, papildinot cita citu. Dokumentu aizpilda tā, lai maija beigās/jūnija sākumā to varētu izsniegt ģimenei. Vadītāja izsniedz izziņu par pirmsskolas izglītības programmas apgūšanu kopā ar veidlapu “Gatavība pamatizglītības apguves uzsākšanai”, skaidro vecākiem šī dokumenta nozīmi un rosina to iesniegt skolā.

Vērtēšanas pamatā – ikdienas vērojumi un bērnu sasniegumi

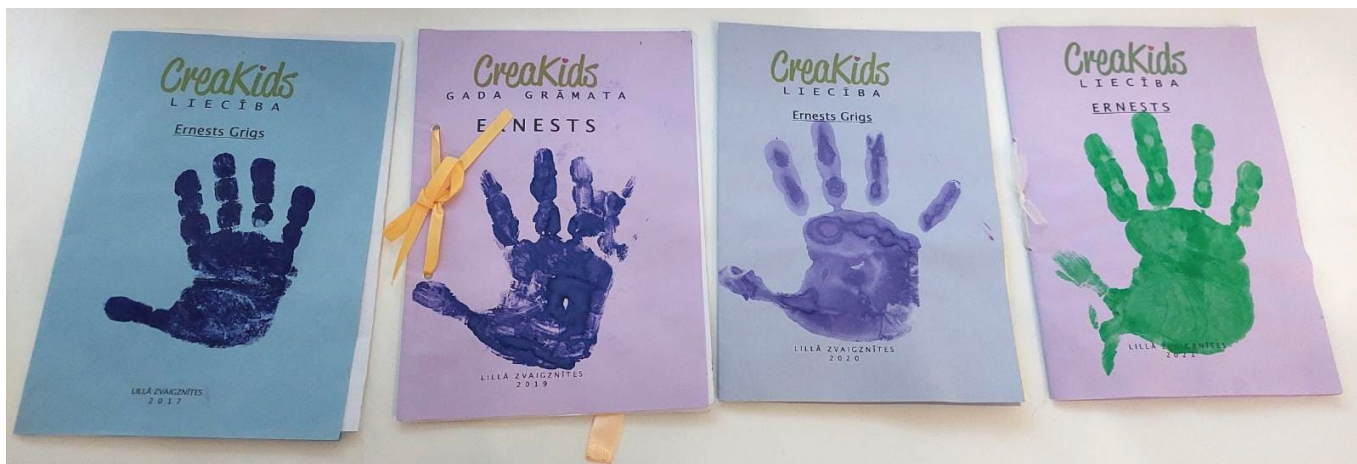
Daina Kājiņa, privātās pirmsskolas “CreaKids” vadītāja

Bērnu vērtēšanai pirmsskolā ir būtiska nozīme – ikviens vērtējums, mutisks vai rakstisks, ir svarīgs. Mūsu pirmsskolā vērtēšanas pamatā ir skolotāju vērojumi par bērna individuālo attīstību visa gada garumā. Katrs skolotājs pieraksta īsas piezīmes par katra bērna mācīšanos, ikdienas dzīvi pirmsskolā, dalību dažādos noti-

Pirmsskolas “CreaKids” tradīcija ir katram bērnam mācību gada beigās izsniegt liecību. Tie mums ir svētki un nozīmīgs notikums. Tajās ir rakstīts par bērnu sasniegumiem un izaugsmi, katra liecība ir papildināta ar plaukstu un pēdas nospiedumu, ko bērns var pats katru gadu salīdzināt, piešķirot liecībai personisku nozīmi un emocionālu piensumu.

kumos, kas veido kopveseluma redzējumu ilgākā laika posmā. Skolotājiem ir vadlīnijas par vērtēšanu un darba organizēšanu, tomēr katram ir iespēja izvēlēties, kā to veikt, kā aprakstīt un saglabāt novērojumus. Lai vērtēšana būtu jēgpilna un novērojumi – katram bērnam nozīmīgi, noteikt kādu precīzu standarta formu, mūsaprāt, nav efektīvi.

Pirmsskolas “CreaKids” tradīcija ir katram bērnam mācību gada beigās izsniegt liecību. Tie mums ir svētki un nozīmīgs notikums. Tajās ir rakstīts par bērnu sasniegumiem un izaugsmi, katra liecība ir papildināta ar plaukstu un pēdas nospiedumu, ko bērns var pats katru gadu salīdzināt, piešķirot liecībai personisku nozīmi un emocionālu piensumu. Kā papildinājums ir aploksnē pie liecības pievienots krāsains diegs, kura garums atbilst bērna augumam.

Lai gan katru gadu klātienē vai attālināti (priekšroka klātienē, ievērojot epidemioloģiskos drošības pasākumus) rīkojam vecāku sapulces un seminārus (izvērtējot aktualitātes: visbiežāk – jauno bērnu vecākiem par bērnu veselību, imunitāti, pieaicinot attiecīgos speciālistus, vecāko grupu bērnu vecākiem – par gatavošanos nākamajam izglītības posmam – skolai, par vecāku biežāk uzdotajiem jautājumiem – par bērnu vecumposmu raksturojumu un pozitīvu disciplinēšanu, u. tml.), mācību gada beigās skolotāji ieplāno individuālu sarunu

ar bērnu vecākiem, lai pārrunātu bērna izaugsmi un attīstību. Šāda saruna var notikt arī gada laikā, ja tas ir aktuāli. Pirmsskola ir izglītības posms, kurā nepieciešams intensīvi komunicēt un sadarboties ar bērnu vecākiem, tādēļ izmantojam katru mazo sarunu, lai pārrunātu kādu novērojumu. Daloties novērotajā, rūpējamies, lai pārsvarā būtu sasniegumi un izaugsme. Svarīgi atzīmēt katra bērna centību, aktivitāti un darbošanos. Ja mums saka labas lietas, pozitīvi novērtē, ir taču vēlme censties vēl, vai ne? ☺

VAI SKOLOTĀJAM JĀBŪT HARISMĀTISKAM?

Saruna ar Andu Priedīti
un Ingu Pāvulu

Klausies te

Starpbrūdis!

Vadīt mācīšanos. Skolotāja snieguma apraksts*

Ilze Mazpane, *Skola2030* vecākā eksperte

Kas tas ir?

Vadīt mācīšanos. Skolotāja snieguma apraksts (SSA) ir strukturēts darbību saraksts skolotājam, kurš efektīvi īsteno pilnveidoto mācību saturu un pieeju. Citiem vārdiem, tās ir **vadlīnijas tam, kā strādā labs skolotājs**. Skolotāja snieguma apraksts ietver piecus skolotāja darbā būtiskus aspektus un vēsta, ka labs skolotājs ir tāds, kurš

- **iedvesmo**, virza un atbalsta savus skolēnus izaugsmē,
- **veido** fiziski un emocionāli drošu, attīstošu un iekļaujošu mācību vidi,
- **pārzina** savu mācību jomu un mācību priekšmetu un to prasmīgi māca,
- **plāno** mācības stratēģiski un tās efektīvi īsteno,
- **pilnveido** savu profesionālo praksi un sadarbojas ar kolēģiem un vecākiem skolēnu mācīšanās atbalstam.

Katrs no šiem punktiem aprakstā ir izvērsti plašāk.

Lasiet https://bit.ly/skolotaju_snieguma_apraksts.

Kā tas noder?

Vadīt mācīšanos (SSA) var kalpot

- katram **skolotājam individuāli** kā materiāls, kas **palīdz reflektēt par savu profesionalitāti**. Piemēram, katram pašam izvērtējot, vai un kādā mērā es katru aprakstā minēto punktu ikdienā praktizēju.

Tas var notikt, piemēram, šādi.

1. Izvēlies 1–3 punktus, kas, tavuprāt, tev padodas! Pieraksti katram punktam situācijas no savas prakses, kur tas tavā darbā izpaužas!

2. Izvēlies 1–3 punktus, ko tev kā profesionālim būtu svarīgi apgūt vai stiprināt! Pieraksti idejas, kur un kādā veidā tos iespējams attīstīt!

3. Ja vēlies un ir iespēja, dalies ar kolēģi un smelies idejas no viņa!

Vadīt mācīšanos (SSA) var kalpot

- **skolas komandai** kopumā kā **profesionālās pilnveides rīks**. Piemēram, skolas vadība var aicināt skolotājus izvēlēties tos apraksta punktus, kas ikdienā sagādā lielākos izaicinājumus, un, ņemot vērā atbildes, plānot skolotājiem daudzveidīgas profesionālās pilnveides iespējas.

Tas var notikt, piemēram, šādi.

1. Atzīmējiet aprakstā tos punktus, kas katram skolas komandas dalībniekam padodas, pierakstiet vārdu un vienu epizodi no skolas dzīves, kur tas izpaužas! (To var darīt katrs par sevi vai/un aicināt izvērtēt citus.)

2. Atzīmējiet aprakstā, kuru punktu jums katram kā profesionālim būtu svarīgi stiprināt/apgūt, pierakstiet tur savu vārdu!

3. Ņemot vērā savus iekšējos resursus, apspriediet kopā, kā jūs kā komanda varat plānot paši savu attīstību!

Daļa skolu jau tagad *Vadīt mācīšanos (SSA)* izdrukā un izvieto skolotāju istabā, lai ikdienā rosinātu sarunas par profesionālu skolotāja darbu. Citās izglītības iestādēs, tostarp pirmsskolās, *Vadīt mācīšanos (SSA)* ņem par pamatu, lai izveidotu izglītības iestādei vērtēšanas kritērijus savstarpējai stundu vērošanai, skolotāju individuālo profesionālās izaugsmes mērķu izvirzīšanai un ar to saistītām ikgadējām sarunām ar tiešo vadītāju. ♻️

* *Vadīt mācīšanos. Skolotāja snieguma apraksts (SSA)* veidots kā praktisks rīks jeb vadlīnijas skolotājam ikdienas darbā pilnveidotā mācību satura dokumentos iekļautās mācību pieejas īstenošanai. Tajā apkopotas darbības, ko veic skolotājs, kura mērķis ir sasniegt katru bērnu un jauniešu, attīstīt viņa potenciālu un veidot patstāvīgas mācīšanās ieradumus. Pēc būtības tas atbild uz jautājumu – kas raksturīgs vai kam jāmainās mācību pieejā, īstenojot pilnveidoto mācību saturu. Apkopotā veidā šie principi ietverti gan Pirmsskolas izglītības vadlīnijās, piemēram, “11.6. tiek nodrošinātas bērna individuālās vajadzības, ievērojot vides pieejamības principus, tādējādi palielinot ikviena bērna līdzdalības iespējas, kā arī veicinot savstarpējo dialogu un nodrošinot sadarbībā balstītu profesionālu atbalstu,” gan pamatizglītības standartā, piemēram, “9.3. pedagogs plāno un vada skolēna mācīšanos, izvirzot skaidrus sasniedzamos rezultātus, izvēloties atbilstošus un daudzveidīgus uzdevumus, sniedzot atbalstošu un attīstošu atgriezenisko saiti un iespēju mācīties iedziļinoties – skaidrot darbību gaitu, domāt par mācīšanos un sasniegto rezultātu,” gan valsts vispārējās izglītības un profesionālās izglītības standartos, piemēram, “14.5. pedagogi regulāri kopīgi plāno mācību saturu un pieeju, lai veidotu dziļu izpratni un starppriekšmetu saikni, sekmētu zināšanu pārnesi, nodrošinātu pēctecīgu prasmju attīstību un īstenotu vienotas un tainīgas prasības visiem skolēniem.”

Mācīšanos SSA veidots *Skola2030* ietvaros, ņemot vērā nodibinājuma “Iespējamā misija” Vadīt mācīšanos SLA jauno skolotāju darba atbalstam, LU Starpnozaru izglītības inovāciju centra pētniecības un konsultatīvo darbu izglītības iestādēs, izveidojot pašnovērtēšanas rīku komplektu skolotāja darbību pilnveidei, kā arī 2020. gada pavasarī pieņemto Skolotāja profesijas standartu.

Aicinām dalīties pārdomās!

Savos rakstos daudzkārt esam pieminējuši atgriezenisko saiti. Tā ir svarīga skolotāja un skolēnu savstarpējā satiksmē, taču tā ir nozīmīga jebkura darba veicējam. Aicinām mūsu lasītājus arī turpmāk paust savas pārdomas par "Domāt.Darīt.Zināt." izdevumu – kas šķītis noderīgs, kas lieks, kādām tēmām derētu pievērsties turpmāk.

"Domāt.Darīt.Zināt." redakcija

Atzinīgi vērtējam DDZ uzbūvi – sākumā vairāk teorētiski, zinātniski pamatoti teksti, tad seko arī piemēri, un, mūsaprāt, tie ir labā līdzsvarā. Labi ir tas, ka izdevumi ir tematiski, un virsraksti jau atspoguļo raksta būtību. To var teikt par visiem līdzšinējiem žurnāliem. Arī jaunākais, jau 18., numurs mums šķita interesants kā skolas vadības komandai, varbūt mazāk aktuāls tas bija skolotājiem.

Vienmēr pievēršam uzmanību Ingas Pāvulas un Daces Namsones aktuālajiem rakstiem. Intervija ar Rolandu Ozolu palīdz saprast un mazina satraukumu, domājot par akreditāciju. Vērtīgs un pārdomu vērts ir Zanes Oliņas raksts. Autore prot uzdot jautājumus, kas liek analizēt katram savu skolu – kā ir pie mums, tāpat vai citādi? Kas varbūt jāmaina? Kas jāuzlabo? Kam pievērst vairāk uzmanības? No kā varbūt atteikties? Līdztekus teorētiskiem, zinātniskiem rakstiem noteikti vajadzīgi arī emocionāli, motivējoši un iedvesmojoši teksti.

Mūsaprāt, skaidrojošs un profesionāli pasniegts bija raksts kādā no iepriekšējiem DDZ numuriem – par vērtēšanu.

Ko gribētos turpmāk? Saglabāt līdzsvaru – teorija un prakse. Skolotāji ir praktiķi, viņi vienmēr ar prieku izlasīs rakstus, kuros ir kaut kas tāds, ko uzreiz var likt lietā. Tāds noteikti bija materiāls par kritisko domāšanu, par motivāciju.

Varbūt būtu vērtīgi, ja pieredzē dalītos ne tikai skolu direktori un viņu vietnieki, bet arī skolas atbalsta personāls – psihologi, logopēdi, protams, skolotāji praktiķi.

Sarunu temats – kā organizēt savu darbu šobrīd?

Varētu iekļaut sarunas ar vecākiem. Ar skolas tehniskajiem darbiniekiem, piemēram, dežurantiem, šefpavāriem utt. Kāpēc viņi strādā skolā? Vai viņi uz skolu nāk ar prieku? Tas būtu cits redzējums no cita skatpunkta.

Interesanti ir lasīt un gūt priekšstatu arī par to, kā dažādi pašvaldības atbalsta savas skolas, tādēļ šo sadaļu būtu vēlams turpināt.

Noteikti nepieciešams skaidrojošs materiāls par eksāmeni. Tas ir tas, par ko skolotāji pašlaik satraucas. Varbūt varētu izveidot rubriku TOP-5 vai TOP-3 aktualitātes?

Mūsaprāt, būtu labi, ja žurnāls iznāktu reizi mēnesī, mazākā apjomā, arī ar īsākiem tekstiem.

Vēl arī tāds tehnisks ierosinājums. Rakstos ir izcelti svarīgākie vārdi, atziņas, bet šādu izcēlumu varētu būt vairāk, samazinot attēlu lielumu. Tematisko ievirzi gan būtu labi saglabāt.

Ja tas būtu iespējams, tad DDZ vajadzētu sevi reklamēt e-klasē. Šo platformu vairums skolotāju lieto ikdienā, un tas padarītu DDZ daudz pamanāmāku.

Ventspils 4. vidusskolas direktores vietniece 1.–6. klašu posmā Aiga Felš-Milberga un direktores vietniece 7.–12. klašu posmā Laila Freiberga ☺

Mūsu skolā izdrukātā veidā ir pieejami visi "Domāt.Darīt.Zināt." izdevumi. Man patīk, ka ziņu izdevuma sākumā ir nosaukts, kādiem jautājumiem konkrētajā izdevumā būs pievērsta pastiprināta uzmanība. Es iedziļinos tajā rakstā vai rakstos, kas man pašai tajā brīdī ir svarīgi kā skolotājai vai kā direktora vietniecei. Pēc nosauktajiem virsrakstiem ātri varu atrast sev vajadzīgo izdevumu, kurā ir atrodams atbilde uz man interesējošo tā brīža jautājumu. Manuprāt, noderīga arī ir informācija par gaidāmajiem vebināriem, saites uz jaunākajiem metodiskajiem materiāliem, pasākumiem, ko varu nodot tālāk skolotājiem sapulcēs, nosūtīt e-klasē.

Droši vien kā daudzus, arī mani uzrunā tie raksti, kas uzreiz ir reāli izmantojami, piemēri par konkrēto tēmu, ko varam pielāgot savas skolas ikdienai. Sev interesējošo informāciju iegūstu arī, klausoties vebinārus (tos es varu klausīties sev ērtā laikā un vietā, piemēram, braucot automašīnā).

Jaunākajā ziņu izdevumā īpašu uzmanību pievērsu rakstam "Laba skola – kāda tā ir? Priekšstati, mīti un pārmaiņas!". Rakstā tiek apskatīti svarīgi jautājumi, kas saistīti gan ar skolas akreditāciju, gan skolas pašvērtēšanas kārtību. Ar interesi lasīju, kā sokas Andai Priedītei kā Mežciema pamatskolas direktorei (biju šīs skolas kuratore, īsu brīdī arī Andas kolēģe projektā).

Manuprāt, nevajadzētu izdevumu piesātināt ar divām ļoti līdzīgām tēmām (skolo.lv, DigiKlase). Kolēģiem jau

radies apmulsums, vai tas ir viens un tas pats? Tad tam var veltīt atsevišķu izdevumu par to, kā izmanto, kādi secinājumi utt.

Aiga Mikasenoka, Ādažu vidusskolas direktora vietniece izglītības jomā metodiskajā darbā ☺

Ziņu izdevumu katru reizi izpētu. Pēdējā numurā ik katrā rakstā atradu kādu atbildi uz sev interesējošu jautājumu, kā sadarbība ar vecākiem dažādos vecumposmos (paņēmu idejas, kuras piedāvāju skolotājiem, īpaši kolēģiem bez pieredzes, izmēģināšanai – aptaujas anketa, pieredzes stāsts). Pašai bija saistošs skaidrojums par mentoriem un jomu koordinatoriem (ilgu laiku īsti nesapratu katra lomu, pienākumus). Šobrīd, kad skolu direktoriem ir jāatbild par visu, īpaši uzrunāja raksti “Direktor, kāds ir tavs sniegums skolā?” un “Direktors – galvenais skolēns

skolā”. Lasot saproti, ka nav neērtu jautājumu, nepieciešama tikai drosmē jautāt vai izteikt savu viedokli – dalīties ar citiem par to, ko jau esi atklājis, izmēģinājis vai arī kur esi kļūdījies, jo tā ir lielāka iespēja ekonomēt laiku, iegūt labāko rezultātu. Bieži vien, izlasot kādu rakstu, rodas ideja kārtējai skolotāju sanāksmei, diskusijai (piemēram, “Kā attīstīt caurviju prasmes?” – metodiskais līdzeklis skolotājiem sistemātiskai prasmju attīstīšanai” – šajā gadā skolotāji plānos savus sadarbības projektus). Labi, ka ir pieejamas saites uz konkrētiem dokumentiem un ir iespēja ātri iepazīties ar sev interesējošo, nemeklējot papildus tīmeklī. Tāpat ērta lietošanai ir sadaļa izdevuma noslēgumā par jaunumiem, kas arī ļauj ietaupīt laiku. Domāju, ka izdevums ir atbalsts ikvienam, kurš to lasa.

Danija Kundziņa, Ādažu vidusskolas sākumskolas skolotāja ☺

Aptauja par Skola2030 ziņu izdevumu “Domāt.Darīt.Zināt.”

Lūgums aizpildīt šeit: https://bit.ly/DDZ_aptauja

Kā Jūs parasti lasāt ziņu izdevumu? *

- Lasu elektroniski visu izdevumu mājaslapā www.skola2030.lv
- Lasu atsevišķus rakstus blogā www.skola2030.lv
- Izdrukāju PDF failu un lasu drukātā formātā
- Pāršķirstu virsrakstus e-pastā
- “Paskrollēju” virsrakstus viedtelefonā pa ceļam vai gaidot
- Nelasu
- Kas ir ziņu izdevums?
- Cita atbilde: .....

Kā Jūs izmantojat ziņu izdevumā atrodamo informāciju?

- Pārrunāju ar kolēģiem
- Izmantoju, plānojot mācību stundas
- Izdrukāju un iedodu izlasīt citiem kolēģiem
- Redzesloka paplašināšanai
- Vienkārši interesanti
- Cita atbilde: .....

Kurš raksts vai raksti visvairāk ir palikuši atmiņā no tiem, kas lasīti ziņu izdevumā? Miniet konkrētus piemērus.

.....

Ja esat ziņu izdevuma lasītājs, kas, jūsuprāt, tajā būtu uzlabojums, piemēram, rakstu garums, satura kvalitāte, rakstītā uztveramība vai citi aspekti? .....

Kādas tēmas vēlaties ieteikt turpmākajiem ziņu izdevumiem?

.....

Citi ieteikumi: .....

Skola2030 aktualitātes

Profesionālās pilnveides kursi skolotājiem par vidusskolas padziļināto kursu saturu un pieeju

Skolotāji, kuri šogad un nākamo divu mācību gadu laikā vadīs padziļinātos kursus vidējās izglītības pakāpē, varēs piedalīties *Skola2030* īstenotajos pedagogu profesionālās pilnveidesursos “Mācību saturs un pieeja padziļināto kursu īstenošanā”. Ir sākusies pieteikšanās 5 padziļināto kursu pedagogiem par šādiem kursiem: **Svešvaloda II, Matemātika II, Sociālās zinātnes II, Vēsture II un Fizika II**. Padziļinātajiem kursiem Ķīmija II, Ģeogrāfija II, Bioloģija II, Programmēšana II, Kultūra un māksla II, Dizains un tehnoloģijas II un Latviešu valoda un literatūra II pieteikšanās pakāpeniski tiks atvērta nākamo mēnešu laikā.

Šo profesionālās pilnveides kursu mērķis ir sagatavot skolotājus padziļināto kursu efektīvai īstenošanai vidējās izglītības pakāpē. Mācības ir izstrādātas atbilstoši katra padziļinātā kursa saturam, un skolotājiem būs iespēja padziļināt zināšanas gan par kursa satura jautājumiem, gan mācību pieeju. Mācību process tiks organizēts tā, lai skolotājiem sniegtu praktisku pieredzi konkrētā padziļinātā kursa mācīšanās. Nozīmīgākajiem un jaunajiem padziļinātā kursa satura tematiem ir piesaistīti augstskolu mācībspēki un nozares profesionāļi.

Profesionālās pilnveides kursi visām grupām norisināsies no 2021. gada oktobra līdz 2022. gada novembrim. Informācija par kursiem un aicinājums uzrunāt skolotājus tika nosūtīta visiem skolu vadītājiem. Ja rodas papildu jautājumi, lūdzam rakstīt e-pastu uz info@skola2030.lv vai zvanīt pa tālruni 66051907.

Izglītības tehnoloģiju mentoru kursi

Oktobrī sāksies jaunie izglītības tehnoloģiju mentoru kursi. *Skola2030* pedagogu profesionālās kompetences pilnveidesursos “Izglītības tehnoloģiju mentora loma mērķtiecīgai tehnoloģiju izmantošanai mācībās” apgūtais ļaus darbā atbalstīt novada/valstspilsētas izglītības iestāžu pārējos pedagogus. Informācija par pieteikšanos kursiem tika nosūtīta pašvaldību izglītības pārvaldēm, pirmsskolu un skolu direktoriem.

Atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem par izglītības tehnoloģiju mentoru kursiem: <https://skola2030.lv/lv/skolotajiem/izglitiba-tehnologiju-mentori>

Ja rodas papildu jautājumi, lūdzam rakstīt e-pastu uz info@skola2030.lv vai zvanīt pa tālruni 66051907.

Izglītības iestādēm pieejama mācīšanās platforma skolo.lv

Sākot no šī mācību gada, visām izglītības iestādēm Latvijā, kas īsteno vispārējās izglītības saturu, ir pieejama mācīšanās platforma skolo.lv. Tā nodrošina visām izglītības iestādēm, to skaitā pirmsskolām, vispārīglītojošām mācību iestādēm un profesionālās izglītības iestādēm, bezmaksas piekļuvi mācīšanās platformai, kas veidota uz Moodle bāzes, un tās lietošanu.

Mācīšanās platforma skolo.lv ir pilnvērtīgs risinājums mācību procesa īstenošanai – kā klātienē, tā attālināti un kombinēti, – kas apvieno gan iespēju strukturēti un pēctecīgi piedāvāt skolēniem mācību saturu, gan saziņas risinājumu, gan iespēju skolotājiem veidot savus e-kursus. Tajā skolēns var apgūt mācību tematu, pildīt uzdevumus,

sazināties ar skolotāju, klasesbiedriem, koplietojot dokumentus un veidot savu darbu kolekcijas jeb portfolio. Skolotājs – saņemt skolēnu darbus, sekot skolēnu darbībām platformā, sniegt atgriezenisko saiti.

Papildus skolo.lv pieejami *Skola2030* ekspertu veidoti e-kursu paraugi visos mācību priekšmetos no pirmsskolas līdz vidusskolai, kurus skolotājs var nokopēt un izmantot darbā ar saviem skolēniem, tos papildināt un pilnveidot. Šādu e-kursu paraugi pieejami mācību priekšmetos unursos klasēs, kas jau uzsākušas īstenot pilnveidoto mācību saturu.

Kā izglītības iestāde var pieteikties mācību e-videi skolo.lv? Ja izglītības iestādes viens vai vairāki skolotāji vēlas izmantot jauno mācīšanās platformu, lūdzam izglītības iestādes vadītāju aizpildīt pieteikuma anketu tīmekļvietnes skolo.lv sadaļā “Piesaki skolu”, norādot izglītības iestādes virslietotāju (sistēmas administratoru, kam būs plašākas tiesības nekā pārējiem lietotājiem).

Vairāk informācijas šeit https://bit.ly/skolo_lv.

Skolo.lv ir pieejams lietotāju atbalsta dienests, kas ir gatavs atbalstīt gan katru lietotāju, gan skolas IT personālu mācību e-vides izmantošanā. Jautājumus iespējams uzdot, rakstot info@skolo.lv vai zvanot pa tālruni +371 66051908.

Būs pieredzes kopienas grupas izglītības pārvalžu vadītājiem un metodiķiem

Šajā mācību gadā tiek veidotas pieredzes apmaiņas kopienas arī pašvaldību izglītības pārvalžu vadītājiem un metodiķiem. Kopienas mērķis ir rosināt savstarpēju pieredzes apmaiņu un atbalstīt citam citu pilnveidotā mācību satura īstenošanā. Dalība mācīšanās kopienā paredz regulāras klātienē un tiešsaistes tikšanās visu mācību gadu, kas ietver sarunas mazās grupās un atsevišķas

grupas atbilstoši vajadzībām vadītājiem un metodiķiem. Īpaša uzmanība tiks pievērsta profesionālā atbalsta sistēmu veidošanai izglītības iestādēs. Informācija ir nosūtīta visiem izglītības pārvalžu vadītājiem, metodiķiem un speciālistiem izglītības jomā. Jautājumu gadījumā aicinām sazināties ar Rasu Dirvēnu (rasa.dirvena@skola2030.lv).

Pirmsskolu vadības komandas tiekas ieviešanas semināros

23. un 30. septembrī pirmsskolu vadības komandas tikās ieviešanas semināros “Atbalsts katram bērnam un skolotājam” par pilnveidotā mācību satura īstenošanu savā izglītības iestādē, ņemot vērā bērnu mācīšanās vajadzības un nepieciešamību skolotājiem kopīgi plānot, lai bērns sasniegtu plānotos rezultātus. Līdzīgi ieviešanas semināri pavasarī notika to izglītības iestāžu vadības komandām, kuras īsteno vispārējās izglītības saturu pamata un vidējās izglītības pakāpē. Semināra laikā dalībnieki tika aicināti dalīties ar saviem labās prakses piemēriem un pieredzi par vērtēšanas sistēmu un darba organizāciju, ar nākamā gada prioritātēm, kas saistītas ar pārmaiņu procesiem, lai atrastu domubiedrus un sadarbības partnerus.

Vebināri pirmsskolas un sākumskolas skolotājiem “Mācīsimies kopā!”

Augustā *Skola2030* organizēja vebinārus pirmsskolas un sākumskolas skolotājiem kā atbalstu, uzsākot mācību gadu – kā veidot klasē mācīšanās kopienas, kā palīdzēt bērniem attīstīt un pilnveidot pašvadītas mācīšanās un sadarbības prasmes:

- “Mācīsimies kopā” (PIRMSSKOLA): https://www.youtube.com/watch?v=jqsNBrJO_mY.
- “Mācīsimies kopā!” (1.–3. KLAŠU SKOLOTĀJIEM): https://www.youtube.com/watch?v=lzW50_Br2BM.

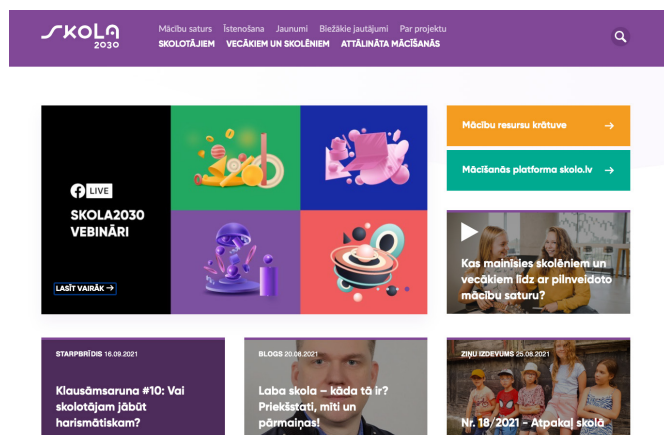
Vebināri par vidusskolas starpdisciplināro kursu “Projekta darbs”

30. septembrī notika vebināri, kuru mērķis bija padziļināt izpratni par kursa “Projekta darbs” koncepciju un demonstrēt idejas un/ vai piemērus tā īstenošanai katrā no projekta darba veidiem, kā arī skaidrot projektu kā metodisko paņēmieni un iepazīstināt ar sagatavoto mācību materiālu “Vadlīnijas projekta darba novērtēšanai (darba versija)”.

Vebināru ieraksti būs pieejami *Skola2030* mājaslapā: <https://www.skola2030.lv/lv/atbalsts/atbalsts-istenosana/vebinari>

Citi vebināri

Kā mācīsimies sporta un veselības kursu vidusskolā? Vebinārā *Skola2030* ekspertes Inese Bautre un Maija Priedīte stāsta par to, kas ir svarīgākais, kas jāzina par sporta un veselības kursa apguvi vidusskolā pilnveidotā mācību satura un pieejas ietvaros. https://www.youtube.com/watch?v=5_Le1uzUoZs&feature=youtu.be

Iekļaujoša skola katram bērnam (1. oktobrī plkst. 14.00) Facebook tiešraide: <https://www.facebook.com/Skola2030/photos/4668679566497975>, būs pieejams arī ieraksts. Vebinārs skolu vadītājiem un skolotājiem, kuri īsteno iekļaujošu izglītību. Tiesiskais regulējums iekļaujošajā izglītībā. Izaicinājumi ceļā uz iekļaujošu skolu. Ko darīt vadības komandai, lai veidotu iekļaujošu organizāciju un apzinātu virzienus, kuros doties, un atbalstītu savus skolotājus? Ko darīt skolotājiem, lai palīdzētu katram skolēnam, organizētu diferencētu mācību procesu un mērķtiecīgi to virzītu? Vada Aija Rusaika, piedalās Anita Falka, VISC Speciālās nodaļas vadītāja, Solvita Lazdiņa, LU SIIC eksperte un *Skola2030* konsultante.

Informācija par visiem notikušajiem un plānotajiem vebināriem atrodama šeit: <https://www.skola2030.lv/lv/atbalsts/atbalsts-istenosana/vebinari>.

Sniedzam tiešsaistes konsultācijas skolotājiem

Skolotājiem un izglītības iestāžu vadītājiem tiešsaistē noteiktos laikos ir iespēja tikt konsultācijās ar *Skola2030* ekspertiem, lai rastu atbildes uz neskaidriem jautājumiem par mācību saturu un pieeju. Konsultācijas tiks piedāvātas katrā **mācību priekšmetā**. To sākumā jomas eksperts ierasti sniedz aktuālo informāciju,

kam seko skolotāju dalīšanās pieredzē un atbildes uz jautājumiem. Lai konsultācijas būtu iespējami vērtīgākas, aicinām uz konsultācijām pieteikties, norādot arī konkrētus jautājumus vai ieteikumus pārrunājamiem jautājumiem.

Pieteikšanās un konsultāciju grafiks: <http://skola2030.lv/lv/skolotajiem/konsultacijas-skolotajiem>.

Atbalsta materiāli katra mācību priekšmeta skolotājam *Skola2030.lv* vietnē – tagad vienkopus

Skolotājiem www.skola2030.lv sadaļā Skolotājiem (Mācību jomas) turpmāk pie katras jomas ērti pieejami visi *Skola2030* ietvaros tapušie atbalsta materiāli konkrētā mācību priekšmetā – sasniedzamie rezultāti, mācību programmas, mācību līdzekļi, diagnosticējošie darbi, vebināri, publikācijas, diskusijas utt. Ceram, ka šī informācijas palīdzēs orientēties *Skola2030* plašajā informācijas klāstā!

Piesakiet *Skola2030* ekspertu līdzdalību pasākumos

Turpinām piedāvāt *Skola2030* ekspertu iesaisti un konsultācijas skolotāju, izglītības iestāžu (pirmsskolu un skolu) vadītāju interešu grupu, profesionālo organizāciju, pašvaldību apvienību organizētos pasākumos. Prioritāri atsauksimies uzaicinājumiem, kur mērķtiecīgi organizētās kopienās apvienojušies vismaz divu vai vairāku izglītības iestāžu vai pašvaldību pārstāvji – skolotāji, izglītības iestāžu vadītāji, metodiķi. Piedāvājam konsultatīvu atbalstu un praktiskus soļus ideju īstenošanā, īstenojot domu un pieredzes apmaiņu pilnveidotā mācību satura un pieejas ieviešanā un/ vai profesionālai pilnveidei.

Pieteikumu *Skola2030* ekspertu iesaistei, lūdzu, aizpildiet tiešsaistē šeit: https://bit.ly/pieteikties_iesaistei. Papildinformācija: rasa.dirvena@skola2030.lv.

Skola2030 un *Satori* kopīgi aicina kritiski domāt par kritisko domāšanu

Ar rakstiem “Pats ar savu galvu: patiesība un postmodernisms” un “Pats ar savu galvu: kritiskā domāšana zīdaiņiem (un viņu vecākiem)” aizsākas 5 publikāciju sērija “Pats ar savu galvu” kā mēģinājums kritiski domāt par kritisko domāšanu (autore Olga Procevska, komunikāciju zinātnieks doktore), kas top sadarbībā ar portālu *Satori*. Aicinām lasīt arī pārējos sērijas rakstus www.skola2030.lv un portālā www.satori.lv, kā arī noklausīties diskusiju par kritisko domāšanu skolā – vada Olga Procevska,

piegalā filozofs Igors Gubenko, uzņēmējs Mārtiņš Vaivars, *Skola2030* mācību satura ieviešanas vadītāja Zane Oliņa un antropoloģe Dace Dzenovska.

Klausāmsarunas "Starpbrīdis" papildina jaunas epizodes

Skola2030 "Starpbrīdī" aicinām uz sarunām dažādus ekspertus un viedokļu līderus par tēmām, kas svarīgas izglītībā un skolā. Līdz šim klausītājiem nodotas jau 10 epizodes, no kurām jaunākās veltītas skolotāja personībai (#10 "Vai skolotājam jābūt harismātiskam?") un problēmrisināšanai (#9 "Strauss, vāvere vai risinājums?"). Tāpat aicinām klausīties arī senākas sarunas – par kritisko domāšanu, kultūras mācīšanu, gramatiku skolā, nacionālo pašapziņu, tehnoloģijām skolā, ekskursiju kā iespēju mācīties, emociju un intelekta attiecībām mācoties, kā arī par mācību grāmatu nozīmi <https://www.skola2030.lv/lv/>

Klausāmsaruna #10: Vai skolotājam jābūt harismātiskam?

SKOLOTĀJAM

Piedāvājam noklausīties klausāmsarunu deimīto epizodi "Vai skolotājam jābūt harismātiskam?".

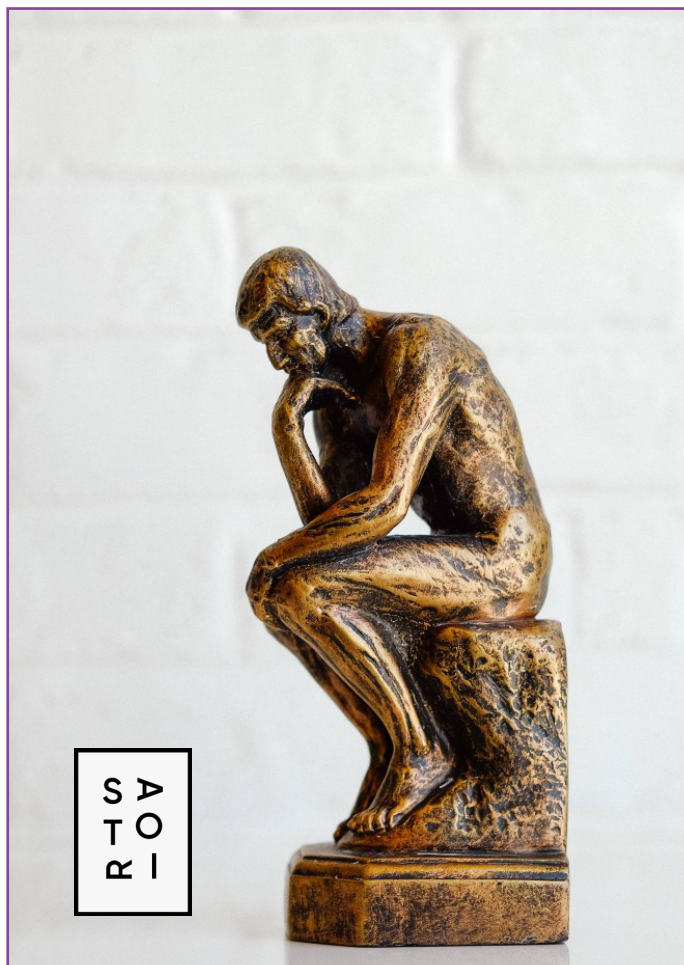
Desmitajā klausāmsarunā *Skola2030* vecāka eksperte, Ogres 1. vidusskolas skolotāja Ilze Mazpane sarunājas ar Mežciema pamatskolas direktori Andu Priedīti un *Skola2030* vecāko ekspertu, izglītības konsultanti Ingu Pāvulu. Šajā sarunā pārrunājam to, kādi ir populārākie mīti par harismu, vai introverts cilvēks var būt labs skolotājs, kas īsti mūsdienās ir labs skolotājs un vēl citas svarīgas nišas par un ap harismu.

Sarunas pieturpunkti

- 2:20 Vai skolotājam ir jābūt harismātiskam?
- 6:10 Kādi ir populārākie mīti par harismu?
- 11:40 Vai var būt labs introverts skolotājs?
- 17:22 Vai skolotājam ir svarīgi būt uzmanības centrā mācību stundas laikā?
- 22:18 Kas mūsdienās ir labs skolotājs?
- 37:14 Kā skolotājam būt autentiskam? Vai tas ir iespējams?
- 46:10 Kā caur autentiskumu parādās dažādi harismas veidi?

jaunumi/starpbrīdis. Vai ir kāda tēma, par kuru vēlaties dzirdēt ekspertu viedokļus, vai cilvēki, kuru balsis būtu vērtīgi uzklaut? Rakstiet savus ierosinājumus info@skola2030.lv ar norādi "Klausāmsarunas "Starpbrīdis"". ☺

S
T
O
R
I

"Piedraudēt ir krietni efektīvāk nekā izskaidrot. Taču tikai īstermiņā."

O. Procevska

SKOLA
2030

Lasi [Satori.lv](https://www.satori.lv) un [Skola2030.lv](https://www.skola2030.lv) rakstu sēriju par kritisko domāšanu "Pats ar savu galvu": Patiesība un postmodernisms ; Kritiskā domāšana zīdaiņiem (un viņu vecākiem)!

Skola2030 – atbalsts mācību pieejas maiņai

Valsts izglītības satura centra (VISC) īstenotā projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” mērķis ir izstrādāt, aprobēt, pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai vecumā no 1,5 gada līdz 12. klasei, kā rezultātā skolēni gūtu dzīvei 21. gadsimtā nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

DOMĀT. DARĪT. ZINĀT.

www.skola2030.lv

©Valsts izglītības satura centrs | Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ